

68. évf., 2014. IX. 11., 25. szám

Jó Pajtás

*Magyari Loretta
a Falco táborában*

Természet- és sportkedvelő

Magyar Loretával a nyáron ismerkedtünk meg. Észak-Bácskából, Oromhegyesről érkezett a meglehetősen távoli Temerinbe, ahol ötödik alkalommal tartották meg a Falco környezetvédelmi tábort a Jegricska partján. Több mint negyven általános iskolás gyűlt össze, közülük, akit csak megkérdeztünk, valamennyien tudták, mit jelent a Falco. Ez a szó a sólyom latin megfelelője. Többen mondták, hogy lapunk májusi tanévzáró nyeregmény-játékának köszönhetően ismerték meg, s ez az első latin szó, amelyet megtanultak.

Loretta nem járatlan a táborok világában, így a Nagybara partján (így hívják Temerinben a Jegricskát) már 5. alkalommal vett részt a környezetvédelmi, természeti ismereteket gyarapító táborban. Korábban a bátyjával, az idén a barátnőjével érkezett. Nem ez volt az egyetlen ideai tábora. A szünidőt például kézilabda-táborral zárta, ugyanis a természet mellett sportkedvelő is.

A teknősökről sok mindent megtanultak a Falco tábor résztvevői, közöttük Loretta is

Az oromhegyesi Kiss Ferenc iskola hatodik osztályába indul az idén. Szereti a biológiát, a földrajzot, talán ezért is választott épp ilyen jellegű tábort. A kedvenc tantárgyai közé tartozik a magyar nyelv. Nem panaszkodik az iskolára, nyilván az iskolában sem órá, mivel kimagasló eredményeket mutat fel. A versenyek sem maradnak ki az életéből, biológiából ért el eddig nagyobb sikereket.

A határozottság Loretta egyik „ismertetőjegye”, ami meggyőződésünk szerint fél siker. Neki és minden Jó Pajtás-barátnak eredményes tanévet kívánunk!

N-a

Címlapfotó: Nagy Magdolna

A hely, ahol élek

Berta Klaudia, 6. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Bodi Kat illusztrációja

Tóth Árpád

Őszi kérdés

*Jártál-e mostanában a csendes tarlón este,
Mikor csillaggal ékes a roppant, tiszta tér,
S nagy, lassú szekerek ballagnak haza, messze,
S rólok a szénaillat meghalni visszatér?
És fájt-e, amíg nézted a nyárfást révedezve,
Hogy reszket agg fejük, az ezüstösfehér,
S hogy édes életednek újra egy éve veszve,
Mert viszi már szeptember, a nagy szénásszekér?
S ültél-e elfáradva kemény, útmenti kőre,
Merőn bámulva vissza az elvakult időkbe
És feldöbbenve: jaj! ha most ledőlnél halva!
S eszméltél-e fel árván az éji hidegen,
Mikor a késő szellő, mint kőszó, idegen
Eb, lábához simúlt s bús kezeidet nyalta?*

Olvass bennünket a jövő héten is!

Már a múlt héten készültem felhívni a figyelmeteket egy sor dologra, mégis elmaradt. Nem bonyolodnék bele az okokba, inkább azonnal sorolom:

Folytatjuk a család témájára kiírt pályázatunkat.

Továbbra is közöljük a házi kedvenceitek fotóit, különösen, ha néhány mondatban bemutatjátok őket.

Tavaly meghirdettük a Nevezzünk együtt! elnevezésű sorozatunkat, melyet szívesen folytatunk, ha egy-egy különleges, humoros tartalmú jelennet lefényképeztek.

Várjuk a fogalmazásaitokat, rajzaitokat, és ötleteiteket, kéréseitek előtt is nyitva állunk!

Ősre szeretnénk megrendezni a hagyományos sakkversenyünket és az ugyancsak hagyományos udvarnoki Szűcs Imre-szavalóversenyt! Reméljük, nem maradtok távol!

Valószínűleg ez nem minden, de ha ismét kimaradt valami, pótolni fogjuk.

Addig is olvassatok bennünket, és a jövő héten találkozunk újra! (Elárulom: A jövő heti poszterünkön Szilágyi Csaba óbecsei úszó lesz, akit a berlini úszó-Eb után a szülővárosában értünk utol.)

Zsebpénztábor... avagy tini befektető leszek

A kishegyesi Kátai-tanyán egész nyáron váltották egymást a csoportok

Nem tehetjük meg ezen a nyáron sem, hogy nem látogatunk el legalább egy táborba a kishegyesi Kátai-tanyán, hiszen ott sok-sok éve egész nyáron fogadják a gyerekeket, fiatalokat, ráadásul a Jó Pajtás szerencsés olvasói közül is vendégül látnak néhányat ingyenesen. Az idén három olvasónk: **Erdős Levente**, **Somogyi Anett** és **Morvai Eszter** részesült ebben a szerencsében. Reméljük, jól érezték magukat.

Ötjártunkkor a legrégebbi, a Firka tábor, és a legújabb, a furcsa elnevezésű, ám párját ritkító Önismereti boldogságtábor & Zsebpénztábor... avagy tini befektető leszek táborok köré tömörülő fiatalokat találtunk a tanyán. Minden asztal körül zajlott a munka. Vajda Emese irányításával például a képzőművészet iránt érdeklődők gyülekeztek, Csorba László mellett a gölöncsér munkakörbe nyerhettek a fiúk-lányok betekintést, és ki is próbálhatták magukat. Király Livia a gyöngyfüzés iránt érdeklődő lányokkal foglalkozott, Hári Anikó kineziológus az önismeret útjain próbálta elkalauzolni a tinédzsereket, Kunos Károly tőzsdeoktató pedig a pénz rejtelmeibe vezette be az érdeklődőket.

Talán nem is kellene bevallanom, hogy a különféle rajz- és festészeti technikákat bemutató műhely, vagy az iparművészet felé hajló gölöncsérkedés, továbbá a változatos „gyöngy-akrobációk” ellenére az új téma kötötte le leginkább az érdeklődésünket. A lelkizés és a pénz. A két csoportvezető kifejtette számunkra, mi is a cél, és nagyon egyetérttünk velük, miszerint sok mindent igyekszünk megtanulni, tömördek adattal tömjük a fejünket, miközben saját magunkat nem ismerjük meg kellőképpen. Ugyancsak keveset tudunk arról, hogyan bánjunk a pénzzel. Sem a családban, sem az iskolában nem tanítanak meg bennünket arra, mit kezdjünk a pénzünk-

Nagy Magdolna

Lelkizni sohasem lehet eleget, a pénzről végképp keveset tudunk – Hári Anikó kineziológus és Kunos Károly tőzsdeoktató a Kátai-tanyán

Mire jó még a Jó Pajtás az olvasáson kívül?

Surányi Inesz mutatja a saját készítésű agyagtányérját

Vajda Emese irányításával sok hasznos tudnivalóval gazdagodtak a képzőművészet iránt érdeklődő táborozók

kel. Épp ezért van mit tanulni, jobb híján nyáron lehet pótolni a mulasztást.

A Kátai-tanya egyébként évről-évre növekszik, gazdagodik. Nemcsak a kiegészítő programokra gondolunk: játékok, kirándulások, izgalmas vetélkedők, filmezés, diszko, kürtőskalács-sütés, stb..., hanem a tanya környezetére. Amikor ott jártunk, nem sikerült találkoznunk a tulajdonossal, Géza bácsival, vagy családtagjaival, így nem tudtuk meg, mi készül a tanya bejáratától balra, ám az bizonyos, hogy valami szép lesz. Jövő nyárig biztosan elkészül.

N-a

Csantavéri diákok az István, a király előadásában

Fotó: Skublics Gergely

Augusztus utolsó hétvégéjén határon túli árva és nehéz sorsú gyerekek színre vitték az István, a király című rock-operát a budapesti Petőfi Csarnok szabadtéri színpadán. A játékonysági előadás bevételeiből gyermekotthonokat támogatnak. A szólisták és a 200 fős tánckar Kárpátaljáról, Székelyföldről, Csángóföldről, Vajdaságból, illetve az anyaországból érkeztek. Közöttük szép számban voltak csantavérieriek, a Hunyadi János Általános Iskolát közel 40 gyermek képviselte, akik nagy lelkesedéssel és örömmel készültek az előadásra.

Az előadást egy kéthetes tábor előzte meg sok közös programmal és próbával. A felkészülésben és az utaztatásban hatalmas szerepet vállalt magára **Utcai Róbert** csantavéri plébános. A gyerekek nagyon jól érezték magukat ez alatt a két hét alatt. A főszereplők kiválogatása már egy éve megtörtént, és a gyerekek a különböző helyszíneken már több hónapja gyakorolták a szerepeket és a koreográfiát. A hunyadi gyerekek egész nyáron kitartóan próbálták **Hatala Horvát Szuzanna** néptáncpedagógus vezetésével.

Az előadás célja, hogy a társadalom peremére szorult fiatalok is megmutathassák a képességeiket a nagyközönség előtt, megerősítve ezzel másokat is, ők maguk pedig egy életre szóló élménnyel gazdagodjanak, és újult erővel, feltöltődve tudjanak visszatérni a hétköznapi életbe.

Szűcs Balázs, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem lelkésze, az előadás főszervezője elárulta, hogy a produkciót a későbbiekben szeretnék elvinni Kárpátaljára, Székelyföldre és a Vajdaságba is. A zsűfólaság megtelt nézőtér és az előadást követő vastags bizonyítja, hogy érdemes várunk és megnéznünk az előadást, ha ideér.

Nyerteseink a táborokban

A szenttamási **Kiss Orsolya** nyerte a bácskossuthfalvi nyári tábor ajándékát, az ingyenes táborozást. Orsi szemmel láthatólag jól érezte magát, több új játékot ismert meg, különféle érdekességekre nyitották fel a szemét, ám mint mondta, a legfontosabb az, hogy sok új barátot szerzett az egyhetes táborozás alatt.

Igazán kedvezett a szerencse a szenttamásiaknak, mert a temerini Falco környezetvédelmi táborban ugyancsak szenttamási olvasónk, **Molnár Zsolt** táborozhatott díjtalanul. Zsolt nemcsak a Falcóban, hanem egyáltalán táborban először járt az idén nyáron, így nagyon igyekezett mindent ellesni a tapasztaltabbaktól. Utólag értesültünk, hogy sajnos rosszul végződött a táborozás, mivel a táborbontás előtt egy nappal Zsolt a kezét törte, mire a tábor befejeződött, megműtötték. Most gipszben van a jobb keze, reméljük, mielőbb meggyógyul!

A fél pont motiválta

Megéri kitartónak lenni, bizonyosott be az óbecsei Lengyel Anna esetében is

Június 3-án 49 vajdasági iskolából több mint száz diák vett részt a köztársasági magyar nyelvi és helyesírási versenyen Szabadkán, a Széchenyi István Általános Iskolában. Közöttük volt **Lengyel Anna**, az óbecsei Petőfi Sándor iskola hetedikes tanulója, aki első helyezést ért el a korcsoportjában. Annát régóta ismerem, ugyanis a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör néptáncsoportjának oszlopos tagja. Nem múlik el föllépés, hogy ő ne táncoljon. Szavalni is hallottam már, többek között a március 15-ei ünnepi műsoron.

– Nagyon sok tanulással, gyakorlással értem el az eredményeimet. Ötödikes korom óta minden évben eljutottam a köztársasági versenyre, de ilyen szép eredményt most értem el először. A magyartanáróval sokat gyakoroltunk, megoldottuk az előző évek hetedikes tesztjeit. Ezekon a fölkészítő órákon a tanáróval megbeszéltük mindazt, ami számomra nem volt világos. Persze, otthon is sokat gyakoroltam.

• Nehezek a versenyfeladatok?

– Voltak nagyon könnyű feladatok, de olyanok is, amelyeken el kellett gondolkodni. Egy szövegből kellett kikeresni pl. a jelöletlen tárgyat, ágrajzot készíteni... Összesen 20 feladatot kaptunk, s én 19,60 pontot értem el. Mindössze egy vessző, és egy elemzési hibám volt.

A siker a tanáróit is büszkévé teszi

• Gyorsan megosztottad a jó hírt valakivel?

– Anyukám, a magyartanáró, a zsűri, mindenkivel gratulált, akikkel megismerkedtem. Jaj, amikor megtudtam, hogy első lettem, abban a nagy hangzavarban, mindjárt hívtam a mamámat! Itthon a tanárok, az osztálytársak, tényleg sokan gratuláltak. Persze, megvendégeltem őket!

• Miből állt a díj?

– Három könyvet és diplomát kaptam.

• Szeretsz olvasni?

– Az ifjúsági könyveket kedvelem, most Leiner Laura regényeit bújom, mégpedig A Szent Johanna gimnázista diák naplója, mely egy gimnazista diák naplója. Nagyon szeretem, mert a való életéről szól. Ha elkezdem olvasni, nem tudom letenni.

• Ez a szép eredmény kihatással lesz a pályaválasztásodra?

– Igen! Itt, Óbecsén a gimnáziumban folytatom a tanulmányaimat, s mivel érdekel a magyar nyelv, még nem biztos, de azt hiszem, magyartanár leszek.

A magyartanáró, **Kuszli Angéla** nem győzi dicsérni Annát:

– Anna most megmutatta diákársainak, hogy megéri kitartónak lenni. A kitartó munka meghozza a gyümölcsét. Anna már ötödikes kora óta készül erre a versenyre, s mindig szép eredményt ért el. Tavaly is csak fél pont hiányzott a dobogós helytől. Ez a fél pont motiválta, hogy bizonyítson. Nagyon büszkéek vagyunk rá! Nagyon sok foglalkozás van itt a Petőfiben az anyanyelv keretein belül, s bízom abban, hogy az iskolatársaira is hatással lesz az ő szép eredménye, s majd részt vesznek ilyen, vagy más anyanyelvi kapcsolatos versenyen – mondta a tanáró.

Koncz Erzsébet

Szeretni az iskolát, csak a jó tanító gyerekei tudják

Mecek Mia, az óbecsei Sever Đurkić iskola másodikosa június elején eljutott a Népem költője elnevezésű országos szintű szavalóversenyre, melyet Valjevóban tartottak meg.

Az iskolában, azon belül is a tanteremben kerestük fel az ígéretes tehetséget. A teremben modern technikai eszközök sora: számítógép, kivetítő, fehér tábla...

Mia és tanító nénije, **Potrebić Tózsér Gabriella** arról mesélnek, hogyan dolgoznak, hogyan jutottak el erre a rangos versenyre.

– Nagyon megszerettem Finta Szilvia Hanna fiatal költőt – jelenti ki Mia. – A tanító néni könyvében találtuk a versét, a Nevelésügyet, ezt választottuk. Azóta ő a kedvenc költőm. Ezt a költeményt elszavaltam az anyák napi szavalóversenyen is. Nagyon sok szavalóversenyen vettem már részt, ugyanis óvodás korom óta járok versenyekre. Sokat gyakoroltunk a tanító nénivel, kijavítottuk azt, amit a zsűri kifogásolt az előző versenyeken: a közzet, a tartományin...

• Ki szerette meg veled a verseket?

– A tanító néni meg az olvasókönyvem. Sok szép vers van benne. Szeretem olvasgatni őket.

• Valjevón, ahol már a zsűriben nem volt magyarul tudó zsűritag, 7. lettél.

– Igen, nagyon megdicsértek, azt mondták, „született színésznő” vagyok.

• S az leszel?

– Igen, színésznő leszek, most úgy gondolom. Igazából rajzolni is szeretek. Skrabány Viktor festőművészhez járok, ő rajzot tanít nekem.

• A tanító nénitől tudom, hogy olvasni is szeretsz.

– Igen, van sok meséskönyvem, szeretek olvasni. A könyvtárba is eljáró, onnan is szoktam könyveket kölcsönözni. Meg tanulni is szeretek, s mindig ötöst kapok.

• Játzásra is jut idő?

– Igen. Szeretek babázni... – mondja, és nem titkolja, hogy jövőre is menne a versenyre, talán a tanító néni ismét jó verset talál neki.

A tanító néni Miáról a következőket mondja:

– A versválasztás valóban nagyon fontos, mindig meg kell felelnie a kornak, az egyéniségnek. Fontosnak tartom a gyerekek

életében a kezdeti iskolai éveket is, mivel ekkor szeretik meg (vagy nem) az iskolát. Írni, olvasni, számolni mindenki megtanul, aki iskolába jár, de szeretni az iskolát, csak a jó tanító gyerekei tudják. Ezért a hétköznapi tudásszerzés mellett igyekszem tartalmasabbá tenni az ittlétet. A mostani osztállyal akciót tervezünk, és viszünk végbe-révbe. Versenyeken, fesztiválokon kecsegtetjük tudásunkat és mérjük össze nem is kis eredménnyel. Képzőművészetben, mesemondásban, matematikában, sportolásban, szavalásban is szép eredményeket értünk el. Megtörtént, hogy a szavalóversenyre az osztály 13 tanulója közül 11 jelentkezett. Az idén Mia bizonyult a legügyesebbnek.

K. E.

Juhok, birkák és mások

A dísznövények mellett nagyon szépen elférnek az őshonos háziállatfajok a temerini faluszéli Törteli-féle kertészetben

A racka, a cigája, a mangalica, az erdélyi kopasznyakú tyúk, a szürke marha, a lúd és több más állat tartozik vidékünk őshonos háziállatainak a táborába. Nemrég még a kihalás veszélye fenyegette ezeket az állatokat, az utóbbi években azonban mind többen tartanak belőlük, vagy ha erre nincs módjuk, legalább kedvelik őket.

Törteli László temerini dízkertész alapvető munkaköre ugyan a növényekhez kötődik, ám mint mai poszterünkön meggyőződhetek róla, az állatokat is nagyon szereti. Az elmúlt években több, vidékeinken őshonosnak tartott állatot szerzett be. Birtokát egy falnivaló komondor őrzi, mint tudjátok, ez a kutyafajta is magyar fajtának számít.

Íme néhány adat, érdekesség az őshonosnak tartott állatokról:

A juhok királya egyesek szerint egyértelműen a **pödrött szarvú racka**, melynek a honfoglalás idején állítólag még nem volt ilyen szép szarva, mint napjainkban, mivel az csak később, a 14-15. század környékén alakult ki. Mint más őshonos állatunknak, ennek is rendkívül kedvezőek a tartási feltételei; jóformán bármit megesszik, ami elé kerül. Honfoglaló elődeink között igen nagy népszerűségnek örvendett, mivel szinte minden része hasznosítható volt; durva gyapjából nemez készült (amiből például a jurtákat is készítették), jóízű húsát megsütötték vagy megszáritották, a tejéből pedig számos ételt készítettek. Két fajtája van, az alföldi (hortobágyi) és az erdélyi racka. Az 1700-as években kerültek be hazánkba is a nagyobb gyapjúhozamú merinó juhok, amelyek hatására jelentősen csökkent a magyar rackák száma.

Érdekesség, hogy annak idején voltak a juhok (a rackák) és voltak a birkák (pl. a merinó), s ha valaki arra vetemedett, hogy „lebirkázza” egy pásztor rackáit, akkor az igencsak megsértődött.

A magyar szürke szarvasmarha (**szürke marha**) őse a már rég kihalt östulok, melynek házasításával született meg a szürke marha. A kutatók szerint a honfoglalás idején került a Kárpát-medencébe, de vannak olyanok is, akik szerint a később betelepülő népek hozták magukkal. Napjainkban ismét kezdik felfedezni kül- és belföldön egyaránt ezt a csodálatos állatot. Rendkívül ízletes húsa miatt már évszázadokkal ezelőtt megszerették a kontinens nyugati felén is. Az elmúlt évszázadban azonban háttérbe szorult alacsony tejhozama és lassú növekedése miatt, csupán azért maradtak fent viszonylag jelentős számban, mert kiváló igás állatok voltak.

A szürke marhák rendkívül érdelemgazdagok, amelyek, ha a borjuk elpusztul, napokig képesek magukban bolyongani a pusztán, miközben szívszorító hangot kiadva hívogatják borjukat.

A **mangalica**, ez a sajátos dísznófajta is egyre elterjedtebb, népszerűbb, mert a zsírja koleszterintartalma alacsony, tehát veszélytelenebb a fogyasztása, mint a hagyományos dísznőé.

Nem mondanám, hogy kedvesen fogadtak bennünket a mangalicák. Őszintén szólva, nekem sem ők voltak a kedvenceim. Azt viszont beláttam, igaza van az angolnak, amikor Sheep Pignek nevezi őket, azaz birka dísznőnek, mert helyenként göndörödő szőr van a testén, akárcsak a juhoknak

Azt mondják, rendkívül igénytelen fajta, tartása nem okoz különösebb nehézséget. Keresztelések sora eredményeképpen alakult ki, több sertésfajtából. Négy fajtáját, négy színváltozatot különböztetünk meg: szőke (a legelterjedtebb), rőt, fekete és a feckehasú.

Törteliéknél szaporán túrták a sarat, ebben a munkában is különösen kitűnt a testes hím. Ráadásul szemtelenül a jövevény elé állt, és irigylésre méltó, nem veszélytelen, hatalmas agyaraival mutogatta, noha nem kérte rá senki. Valószínűleg így juttatta kifejezésre, mennyire veszélyes.

A magyar **parlagi szamár** története időszámításunk kezdetéig nyúlik vissza, hiszen az első szamarak a kelták idejében kerültek a Kárpát-medencébe. A mai szamaraink feltételezhetően ennek az állománynak a kései leszármazottai, hiszen azóta csak kevés egyed került be az ország területére. Bár a szamarat a szegények állatának tartották, jelentős számban dolgoztak a földbirtokokon is, mint teherszállítók és a juhászok segítői. Tenyésztésével nagyon sokáig nem foglalkoztak. Populációja, ha kis mértékben is, de növekszik. Egymás mellett több típusuk megtalálható. A magyar parlagi szamár színe változatos: lehet egérszürke, barna, fekete. Mindegyik színváltozatban gyakori a világos hasalj, az ún. feckehas.

Intelligens állat, jól idomítható, emellett igénytelen, szívós, hosszú élettartamú és békés természetű.

N-a

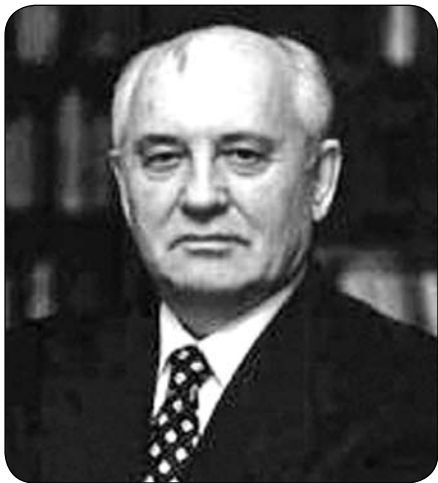
A dízkertész kedvenc állatai a szamarak. Azt állítja, a közhiedelemmel ellentétben nagyon okosak

Gorbacsov és a Szovjetunió szétesése

A Szovjetunió a XX. századot meghatározó egyik szuperhatalom volt. Az 1917-es forradalom után jött létre, amikor a császárság megbukott, és a bolsevik vezetők átszervezték ezt az óriási országot egy kommunista köztársasággá. Élére a forradalom vezetője, Lenin került. A legismertebb szovjet diktátor mégis Joszif Viszarionovics Dzsugasvili Sztálin volt, aki csaknem harminc éven keresztül irányította az államot, beleértve a második világháború időszakát is. Sztálinnal az élen a Szovjetunió nemcsak jelentős szerepet játszott Hitler megállításában, de a háború végén a két szuperhatalom egyikévé nőtte ki magát az USA mellett.

A Szovjetunió térképe

Mihail Gorbacsov

A szigorúan központosított Szovjetunió az egész keleti blokkot a saját irányítása alatt tartotta, a Szovjet Kommunista Párt pedig a tagállamok kommunista pártjaira gyakorolt nyomást. A KGB, a szovjet titkosszolgálat, mindenkit ellenőrzött, mindenről tudott. Lenin, Sztálin, Hruscsov, Brezsnyev és más diktátorok után a nyolcvanas évek végére az egész keleti blokk népei számára a változás jeleit hozták. Már Hruscsov idejétől kezdve megkezdődött a desztalinizáció, csökkent a terror.

A korábbi konzervatív pártvezetők helyére egy sokkal előrehaladottabb gondolkodású politikus érkezett. Mihail Gorbacsov 1985-ben került az ország élére, amely ekkor számos gonddal küzdött. 54 évesen a Szovjet Kommunista Párt főtitkára és egyben az ország első embere lett. Hivatalba lépésekor nem tűnt úgy, hogy politikája óriási változásokat fog hozni az ország jövőjével kapcsolatban, egyebek között a hidegháború befejezését és a Szovjetunió, mint állam széthullását.

Gorbacsov a gazdaság és az egész társadalom átszervezését (peresztrojka) és a szólásszabadságot, valamint a hatalom hibáinak bevallását (glasznoszty) hirdette meg. Gazdasági reformokkal korábban is próbálták javítani a helyzeten, 1957-ben, 1965-ben és 1979-ben is. A nyolcvanas évektől kezdve, Gorbacsov irányítása alatt az ország szabadabbá, demokratikusabbá, nyíltabbá vált a Nyugat és a világ

felé. Magában a Szovjetunióban azonban a gazdasági helyzet nem javult, így Gorbacsovnak külföldön nagyobb népszerűsége volt, mint odahaza.

Borisz Jelcin

A moszkvai nyomás enyhülésének következtében 1989-ig a kelet- és közép-európai országok szocialista rendszerei összeomlottak.

A Szovjetunió tagállamainak népeiben lassan felébredt a nemzeti önérzet. Kedvező alkalom volt ez a Szovjetuniótól való elszakadásra, előbb Azerbajdzsán, Litvánia, Grúzia, Észtor-

szág és Lettország lakossága, aztán a többiek is megkezdhatték mozgalmukat a függetlenség kivívásáért.

1991. augusztus 19-e és 21-e között a konzervatív szovjet politikusok csoportja Gennagyij Janajev alelnökkel az élen puccsot kísérelt meg a vezető szovjet tagállamban, Oroszországban. Gorbacsovot és a családját elfogatták. Moszkvában és más városokban válságos helyzet alakult ki, az ország a polgárháború szélére sodródott. A puccs mégis kudarcba fulladt a végrehajtók határozatlansága miatt. Borisz Jelcin orosz elnök döntő szerepet játszott a puccs leverésében, és aztán Gorbacsov helyére került. A puccs bukása kedvezőtlenül hatott a mindent irányító és összetartó Kommunista Pártra.

1991. szeptemberében Fehéroroszország és Moldova kikiáltották a függetlenségüket, majd decemberben Ukrajna is, december 21-én pedig Oroszország és még 10 volt szovjet köztársaság is kikiáltották függetlenségüket és létrehozták a Független Államok Közösségét. December 25-ére a Szovjetunió hivatalosan is megszűnt létezni.

1989-ben Magyarországon is megkezdődött a rendszerváltás. Az év augusztusában került sor a páneurópai piknikre, amikor megnyitották a határokat, és ezzel kezdetét vette a Vasfüggöny leomlása. Az esemény huszonötödik évfordulójáról nem régen emlékeztek meg Magyarországon. 1990 márciusában szabad választásokat tartottak. A következő évben Magyarország kilépett a Varsói Szerződésből.

Az 1985. és 1991. közötti események elválaszthatatlanul Mihail Gorbacsov nevéhez fűződnek. A hidegháború befejeződött, a fegyverkezési verseny megszűnt. Gorbacsov 1990-ben béke Nobel-díjat kapott. 1991. június 5-én, a díj átvételekor ünnepélyes beszédet tartott, és arról beszélt, hogyan látja a szovjet politikát, valamint milyen megoldások lennének a legmegfelelőbbek a világ fontos problémáira.

Gyarmati Balázs történész

Gorbacsov-idézetek

Ha nem én, akkor ki?
Ha nem most, akkor mikor?

A világnak nem csillagháborúra van szüksége, hanem csillagbékére.

A világ nem fogadja el a diktatúrát és a dominanciát.

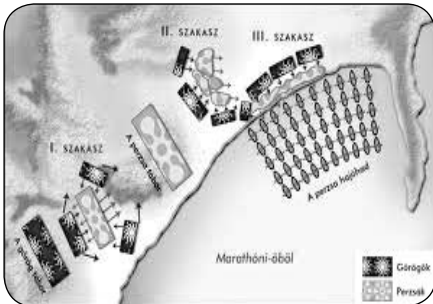
Jézus volt az első szocialista.

Évfordulók nyomán

2001. szeptember 11. – Terrortámadás következtében összeomlott a világ egyik legmagasabb épülete, a New York-i *World Trade Center*. Két eltérített utasszállító repülőgép csapódott a World Trade Center ikertornyaiba, melyek később összeomlottak. Egy másik gép a Pentagon épületébe csapódott. Hivatalos adatok szerint 2819-en haltak meg.

I. e. 490. szeptember 12. – Az Athéniaiak legyőzték a perzsákat a *marathóni csatában*. A hírnök emlékére létezik a maratoni futás.

A legenda szerint a hírnök futva vitte a győzelem hírért Athénba. Mire odaért, annyira kimerült a futástól, hogy csak annyit bírt mondani: „Győztünk!”, és holtan esett össze. Futása inspirálta a maratoni futást, melyet először az 1896. évi nyári olimpiai játékokon rendeztek meg. A táv ma 42, 195 km. A csata egészen pontos időpontja nem ismert, Hérodotosz leírásai alapján valószínűsíthető a dátum.

Szeptember 14. – Minden év szeptemberének második vasárnapja a *magyar dal napja*. Először a Sziget fesztivál mínusz egyedik napján tartották meg. Az erre a napra szervezett rendezvényeken a pop- és rockzene mellett dzsessz-, népzenei, színházi, gyerek- és komolyzenei műsorok is megtalálhatók a programban. **A www.magyardalnapja.hu/** honlapon sok mindent megtudhatsz.

2009. szeptember 14. – Elhunyt *Patrick Swayze* amerikai színész, táncos, énekes és dalszövegíró (*Dirty Dancing*, *Ghost*).

Los Angelesben hunyt el 57 éves korában. Alkoholizmusáról halála után fél évvel nyilvánított a felesége. Elmondása szerint Swayze részegen egész más emberré vált, és senki sem volt biztonságban a közelében. Az italtól akkor szokott le, amikor a felesége átmenetileg elhagyta. A színészt 2008 januárjában támadta meg a hasnyálmirigyrák. Olyan népszerű filmek sztárja, mint az 1987-ben bemutatott *Dirty Dancing* és az 1990-es *Ghost*, amelyekért Golden Globe-díjra jelölték, valamint az Észak és Dél című filmsorozat. Édesanyja koreográfus, tánctanár és táncos volt, a tőle tanultakat filmes karrierjében is kamatoztatta.

1893. szeptember 16. – Megszületett *Szent-Györgyi Albert*, Nobel-díjas magyar orvos és kutató, a C-vitamin felfedezője. Budapesten született, 1917-ben szerzett Budapesten orvosi oklevelet, majd Európa több városában tanult biológiát, élettant, gyógyszertert, illetve fizikát és kémiát. Az 1920-as évek végén ismeretlen anyagot fedezett fel a mellékvesében, amelyet

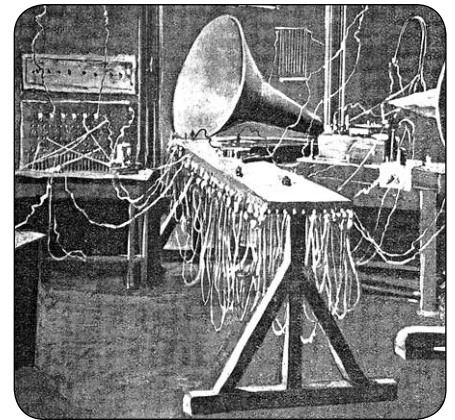

hexuronsavnak nevezett el. Miután második doktorátusát megszerezte Cambridge-ben, 1931-től újra Magyarországon dolgozott, és a szegedi tudományegyetemen növényekből próbálta kivonni a korábban felfedezett anyagot. Végül a paradicsompaprikával folytatott kísérletei során azonosította a hexuronsavat a C-vitaminnal, és segítségével a paprikából kiinduló C-vitamin gyártásának a módszerét is kidolgozták Szegeden. A témakörben folytatott kutatásaiért 1937-ben kapott élettani-orvosi Nobel-díjat. 1947-től az Egyesült Államokban élt, és főként az izomműködés, a rosszindulatú daganatok, valamint a sejt szintű szabályozás területén folytatott kutatásokat. A Szegedi Orvostudományi Egyetem 1987-ben vette fel a nevét.

1844. szeptember 17. – Megszületett *Puskás Tivadar*, Európa első telefonközpontjának megalkotója, a telefonhírdő feltalálója.

Puskás Tivadar a bécsi és a pesti Műegyetemen folytatott tanulmányai után Londonban és Amerikában élt hosszú évekig, ahol megismerkedett a vezetékes távíróval és az Edison-féle szénmikrofonnal. 1876-ban visszatért Európába, hogy Bell vadonatúj találmányát kihasználva telefonközpontot létesítsen, amely több vonalat képes összekapcsolni. Pénzért és kísérleti lehetőségért Edisonhoz fordult New Yorkban. 1877-re elkészült a telefonközpont terve, 1878-tól Párizsban irányította az első telefonhálózat és -központ építési munkálatait. Budapesten saját tőkéből valósította meg 1881-re a világ negyedik telefonközpontját. 1884-ben átvette a Budapesti Telefonhálózatot, de a további fejlesztések vagyona java részét felemésztették. Új fellendülés jött azonban 1892-ben, mikor az Osztrák–Magyar Monarchia Szabadalmi Hivatalában és még 18 országban bejelentette a vezetékes rádió ősenek tartható telefonhírdő szabadalmát. A sikert sajnos nem élvezhette sokáig, egy hónappal a szolgálat beindulása után, 49 évesen szívrohamban elhunyt.

Puskás telefonhírdője

SZTEREO

A Magyar Királyi Állami Operaház és a Pesti Vigadó között volt a világon az első „sztereo” közvetítés, két mikrofon állt az Operában a színpad két oldalánál, két hallgató (három pár) a Vigadóban.

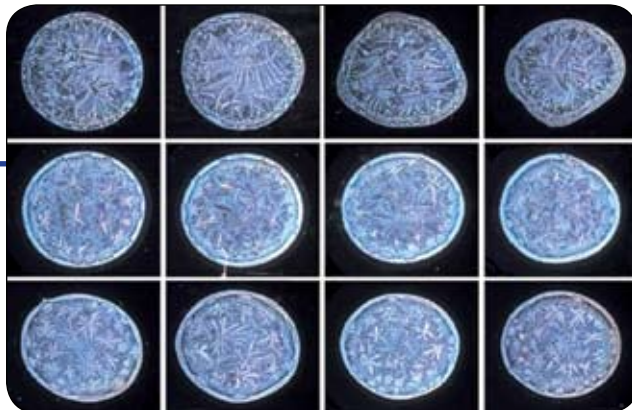
HALLOM, TEHÁT HALLÓ

Edison szerint a telefon tesztelésénél Puskás Tivadar használta elsőként a („hallom” szóból származó) halló szót, amely a telefonálásnál azóta az egész világon elterjedt. A „halló” szó nem azonos az angol „Hallo”=helo üdvözlő szóval, ezt Edison és Puskás is több helyen leírta.

A könnycseppek rejtelméi

Az emberi könnycsepp, ez az alapvetően biológiai funkciót ellátó kis folyadék, alakja és összetétele érzéseinkkel együtt változik. Egy amerikai fotográfus mikroszkópos fényképei újra felvetették az emberi könny szerepének a kérdését. A képeken ugyanis tisztán látszik, ahogy a könnycseppek alakja a kiváltó érzések szerint változik: más, ha hagyma miatt gördülnek könnyeink, más, ha a bánat, és más, ha az öröm okozza őket. Korábban *William Frey*, a minnesotai St. Paul-Ramsey Medical Center (Egészségügyi Központ) biokémikusa is megvizsgálta a könnyek alakját, összetételét, és kiderült, hogy az érzelmi okokból előtörő könnyek több fehérjét és adenokortikotróp hormont tartalmaznak – olyan anyagot, amely stressz idején szabadul fel nagy koncentrációban. A könnyek általában valamilyen erős érzelem miatt ömlenek a szemünkből, mégis, a könny egyik legfontosabb funkciója alapvetően a szem nedvesen tartása, illetve a szaruhártya védelme és ellátása tápanyagokkal.

A könny átlátszó, enyhén lúgos kémhatású folyadék, az íze erősen sós. A megfelelő látás biztosításához 1-2 mikroliter/perc sebességgel termelődik, egy nap 1-3 milliliternyi. Az alap-könnny összetétele

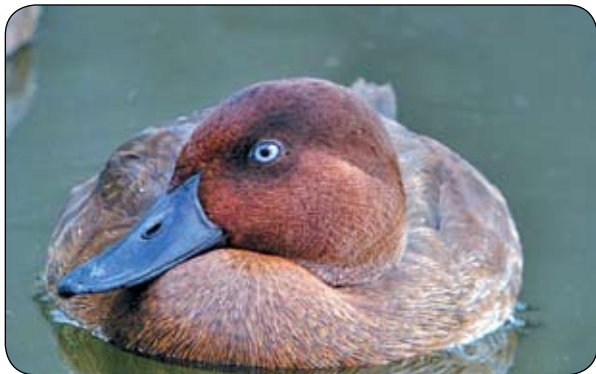

A santiagoói egyetem molekuláris biológusai által vizsgált könnyek mintázata

nagyjából állandó: a legnagyobb része víz, az oldott sók és ionok közül a legfontosabbak a három százalékban jelen lévő nátrium és klorid, illetve a nagyobb koncentrációjú kálium, mangán, és a hidrokarbonát ion.

Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy könnyhullatásra csak az ember képes. Pedig a hasonló szemfelépítésű állatoknak is vannak könnyeik, az állatokkal foglalkozó szakemberek szerint pedig több állat képes a könnyeivel az érzelmeit is kifejezni – vagyis bánatukban is tudnak sírni. 2013-ban például megfigyelték egy újszülött elefántborjút, aki öt órahosszat sírt, mert az anyja nem fogadta el, és nem táplálta.

Huszonötten maradtak

A kihalás szélén a madagaszkári cigányréce

A lehető leghamarabb új otthonra van szüksége a rendkívül ritka madagaszkári cigányrécének. A mára mindössze huszonöt példányt számláló récefajt az éhenhalás fenyegeti. Az emberi tevékenység (erdőirtás, gazdálkodás, halászat) elpusztította a madár természetes élőhelyeinek többségét, így a megmaradt egyedek egyetlen szűk régióra, az északkelet-madagaszkári Bemanevika melletti tókomplexum területére koncentrálnak.

A madagaszkári cigányréce a víz alá merülve, a tófenékről szerzi be táplálékát, a jelenlegi élőhelyük azonban egy olyan krátertó, amely a fiókák számára túlságosan mélynek bizonyul. A kutatóknak tehát mindenképpen új élőhelyet kell keresniük a madarak számára. Bizakodásra adhat okot, hogy a szaporítási program idáig sikeresnek bizonyult, ráadásul a közelmúltban azonosítottak egy olyan tavat, amely ha helyreállítják a természetes állapotát, megfelelő otthonként szolgálhat a veszélyeztetett faj tagjainak.

A madagaszkári cigányréce (*Aythya innotata*) az egyik legritkább madárfaj a világon. Természetes közegben csak Madagaskár határain belül élnek a tagjai. Egyedszámuk annyira alacsony, hogy 1991-től egészen 2006-os újrafelfedezésükig kihalt fajnak minősítették őket. (Origo)

Hétéves program a Duna élővilágáért

A Duna, az Európai Unió leghosszabb folyója, ártereinek 80%-át veszítette el az elmúlt 150 év alatt. A károkat főként a duzzasztógáták és árvízvédelmi töltések építése, a mederkotrás és -szélesítés okozták. A beavatkozásokat a vízenergia hasznosítása, a hajózás és az

víz tisztító kapacitása pedig fokozatosan romlott. A Duna és mellékfolyói immár nem nyújtanak megfelelő életteret az itt élő, sokszínű élővilágnak.

A rekonstrukciók során gátak és töltések eltávolításával korábbi ártereket kötnék újra vissza a folyóhoz, növelik a szabad folyású szakaszok hosszát, és elősegítik a halak vándorlását. Ezzel a veszélyeztetett erdők, dús rétek számára biztosítják a fennmaradást, valamint hosszú távon értékes halfajok életfeltételei javulnak majd a Coca-Cola Alapítvány támogatásából, amely Európai Unió forrásainak felhasználásával egészül ki, hogy az élőhelyek helyreállítása minél hatékonyabb legyen. A fejlesztések hatása kiemelkedő értékű. Ha csak a közelmúltban történt szerbiai, boszniai és horvátországi árvíz pusztító következményeit vizsgáljuk, kijelenthetjük, hogy nagy valószínűséggel ezek az árhullámok sem okoztak volna ennyire súlyos károkat, ha a környező árter természetes funkciójának megfelelően működhetett volna. (wwf)

árvízvédelem tették szükségessé. A folyamszabályozás azonban súlyos következményekkel járt. Elsősorban a halak életfeltételei változtak meg drámaian, de a vízi élőhelyekhez szokott madárvilág is jelentősen átalakult, a folyó menti élőhelyek

Lacey, az alpaka, aki cicákkal nőtt fel

Lacey, az alpaka igaz barátokra lelt a cicák személyében, együtt alsznak, esznek, és közösen fedezik fel a környékbeli izgalmakat.

A macska öntörvényű állat, de ha valakit a szívébe fogad, akkor azért odáig tud lenni. Az ilyen különleges barátságokra bőven van példa az életben, legyen az kutya vagy másmilyen állat.

Lacey és a cicák barátsága is hasonló eset. Lacey árván maradt alpaka, örökbefogadói – másik alpaka híján – cicákkal együtt nevelték, amit Lacey szemmel láthatóan egyáltalán nem bánt.

Az alpakák jellemzői

Az alpakák a párosujjú patások rendjébe és a tevéfélék családjába tartoznak. Dél-amerikai rokonai a láma, vikunya és a guanakó, Dél-Amerikán kívüli rokona pedig a kétpúpú teve és a dromedár.

Dél-Amerikában elsősorban Peruban, Chilében, Bolíviában és Argentínában tartják a gyapjúja és a húsa miatt. Az Andok hegységben az alpaka alkalmazkodott a szélsőséges időjárási viszonyokhoz és a gyér növényzetéhez.

Az alpaka súlya 40 és 80 kg között van, a testmagassága kb. 100 cm, de a hosszú nyaka miatt majdnem ember nagyságú. A feje aránylag kicsi a testéhez képest. Jellemzője még a hasított felső ajka. Metszőfogai csak alul vannak. Az alpakák kérődző állatok, a gyomruk három részből áll. A táplálékuk friss fű.

Az alpaka kanca 11 hónapos vemhesség után egy csikónak ad életet. A csikó hat hónapig az anyja mellett marad, ezután történik az elválasztás.

Az alpakák csordában élnek, ha egyedül maradnak, az végzetes lehet számukra a magányosság miatt. Más állatokkal nagyon jól megférnek, ezért könnyen tarthatók más háziállatokkal (kecskék, bárányok, lovak) együtt. Kedves, nagyon kíváncsi, békés állatok, viszont nagyon félénkek, nem hagyják magukat könnyen megfogni vagy simogatni. Meglehetősen érzékenyek a stresszhelyzetekre, a szállítás, nyírás, környezetváltozás eléggé megterhelő számukra. Ugyanúgy, mint a láma, az alpaka is tud köpni, ha felidegesítik, de előtte általában figyelmeztet.

Az alpakák csendes állatok, ha jól érzik magukat, akkor leginkább csendben vannak. Harc közben, vagy ha fenyegetve érzik magukat, adnak ki jellemző hangokat, és az anya és a csikója közötti kommunikáció is bizonyos hangok kíséretében történik.

66 éves a világ legidősebb lamantinja

Snooty az idén július 21-én töltötte be 66. életévét. Ő a legidősebb állatkertben tartott lamantin és valószínűleg a világon valaha élt legidősebb lamantin is egyben. A nagy népszerűségnek örvendő állat Floridában, Bradentonban, a Parker Manatee Aquariumban él.

Természetes élőhelyükön ezek az állatok általában csupán tíz évig élnek, csak néhány példány éri el a harminc éves kort, a természetes és az ember által okozott veszélyek miatt. Snootynak nincs nehéz sorsa, hisz a gondozói állandóan a kedvében járnak, nem beszélve a sok figyelemről, amit a látogatóktól kap. Mégis messziről csodájára járnak az aggastyán tengeri emlősnek, aki boldogan éli napjait.

Cerbero, a világutazó kutya

A 14 éves Cerbero élete első tizenegy évét Peru fővárosában, Limában töltötte a gazdáival, akik aztán világ körüli útra indultak, és úgy döntöttek, hogy magukkal viszik szeretett kutyájukat, akit semmiképp nem szerettek volna otthon hagyni. Cerbero számtalan gyönyörű és izgalmas helyen járt már, eljutott többek között Olaszországba, Németországba, Franciaországba, az Egyesült Államokba és Mexikóba is. A képen is láthatjuk, hogy a mindig vidám kutya igazán jól érezte magát a nem mindennapi kaland során.

RÜGYFAKADÁS

Felső lettem

Azt hallottam az ötödik osztályról, hogy nem nehéz. Persze én azt gondolom, hogy nagyon nehéz lesz.

Az első nap bemutatkoztunk. Leírtuk az órarendet is, de nem nagyon tetszett a hétfői nap. Nyolc óra! Aztán bejött az informatika tanár és közölte velünk:

- Hétfőn négy óra húsz perckor informatika óra.
- Na, ez már mégiscsak sok! Hogy képzelheti ezt!? – gondoltam.

A kilenc órából az első napon hat óra lett megtartva: magyar, földrajz, két rajz, két műszaki. Mikor már hazafelé tartottunk, Heni így szólt:

- Anya biztosan ki lesz akadva, mert hétfőn kilenc óránk van.
- Hát lehet – feleltem.

Amikor hazaértem, mondtam is anyának, mi történt. Ő erre azt mondta, hogy ez már sok. Másnap reggel úton az iskola felé összetalálkoztam Henivel, és szép lassan haladtunk az iskolába. Az első óra matek volt. A tanárnő, Molnár Edit, bemutatkozott, mert hétfőn nincs matek óra. Így aznap találkoztunk vele először. Kedves tanárnő. A legrosszabb az, hogy minden nap ad házi feladatot, kivéve dolgozat előtt, mert akkor a dolgozatra kell tanulni. A második óra szerb. A szerbtanárnő egy picit szigorú, de jó. Ezután magyar és angol. Az angoltanárnő nem valami jó. Testnevelés órán Nagypál Tibor tanár úr lemérte a magasságunkat. Zenéből egy nagyon kedves tanárnőt kaptunk. A hittan óra elmaradt. Így kezdődött az ötödik osztály.

Vastag Beáta, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Nagyszünetben

Amikor délutános vagyok, a harmadik óra után van az uzsonna. Már nagyon várom, hiszen akkor van a nagyszünet.

Először kezet mosunk, majd választunk magunknak párt. Az ebéd-lőben uzsonnázunk. A kedvencem a kakaós csiga és a hot-dog. A tejfő-lős kenyeret és a zsíros kenyeret nem szeretem. Sokat beszélgetünk az uzsonna alatt is. Mikor befejeztem az evést, kimegyek fogócskázni a többiekkel, az ABC-s fal a vár. Akit megfogtak, az lesz a fogó. Amikor megszólal a csengő, mindenki siet be az órára. Sajnálom, hogy vége a játéknak.

Mielőtt elkezdődne az óra, mindig a következő játékra gondolok.

**Szungyi Evelin, 3. osztály,
Ady Endre kísérleti iskola, Kishegyes**

Édesapám

Apám ötvenkét éves. Középmagas, kicsit pocakos, de szép ember. A haja fekete, néhol ősz, a szeme zöld.

Apu azzal haragít, s egyben viccelődik, hogy ő a szebb kettőnk közül, de ez nem igaz, és ezért szoktunk gyakran birkózni. Általában ő nyer, mert amikor rám fekszik, én feladom. Apu sokszor még az asztalnál sem tud leállni a piszkálódással, amit anyu nem szeret. Néha beküld minket a nappaliba, hogy majd akkor jöjjünk vissza, amikor lenyugodtunk. A kedvenc szórakozása a tévénézés. Mindig azt mondja anyunak, hogy kapcsolja be a készüléket, de öt perc múlva már a falat nézni. Ha szólunk, azzal a kifogással áll elő, hogy ő tükörből nézi a tévét. Apu általában kisa-játítja a szobámat, mert ő soha nem azt akarja nézni, amit anyu vagy én. Lefekvéskor ki szoktam küldeni a szobámból, mert ott én alszom. Tíz-húsz percgig is eltart, mire fölkel, és nagy nehezen kimegy. Mint minden embernek, vannak rossz szokásai is, amelyek nem tetszenek.

Mindezek ellenére szeretem, és szeretni is fogom, mert ő jót akar nekem, annak ellenére, hogy én nem mindig érzem úgy.

Kiss Gábor, 6. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Azt a napot sosem felejttem el

Aznap nagyon korán keltem, anya segített becsomagolni, és indul-tunk is.

Pár percen belül beértünk a központba. Elbúcsúztam a szüleimtől és felszálltam a buszra. Csobánkáig nyolc órán át tartott az út. A busz egy gyönyörű rét előtt állt meg. Leszálltam, a csomagjaimat elkap-tam és választottam csoportvezetőt. Kék színű karszalagot kaptunk a csoporttársaimmal. A sátrakat egy folyócska választotta el a réttől. Miután beágyaztam, elmentünk ebédelni, utána játszottunk a réten. Este az Európa nevű hajón vacsoráztunk. Koncertet is adtak, utána játszhat-tunk a hajón. Késő este értünk vissza a sátrakhoz. Fogmosás után már a lámpaoltás következett. Másnap reggeli után Leányfalura mentünk fürdeni, ott voltunk egész nap. Amikor mindenki megszáradt, indultunk vissza. A hét minden napján volt program, sosem unatkoztam. Eljött a vasárnap, összecsomagoltam, és újra felszálltam a buszra. Estére már otthon voltam. A szüleimnek részletesen elmeséltem mindent.

Azt a napot sosem fogom elfelejteni.

Angyal Emese, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Árgyélus és Tündérszép Ilona lagzijában voltam

Volt egyszer egy király, akit Árgyélusnak hívtak.

Egy gyümölcsösben ismerkedett meg Tündérszép Ilonával. Minden éjjel ott találkoztak. Nagyon megszerették egymást. Egy nap azonban Ilona azt mondta Árgyélusnak, hogy többé nem találkoznak. A király ezt nem hagyta annyiban. Elment, hogy megkeresse Tündérszép Ilonát. Sok év telt el, de rátalált. Úgy döntöttek, összeházasodnak. Hetedhét országra szóló lakodalmat csaptak. Meghívtak mindenkit, még engem is. Elmentem hát a lagziba. Volt is mit látnom. Volt ott minden, mi szem-szájnak ingere. Mulattunk három nap, három éjjel. Csodálatosan érez-tük magunkat.

Ilona és Árgyélus még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Bélik Attila, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Törökfalva

Tudósítás Tündérországból

Nem régen kaptam egy meghívót Tündérországból, így tettem oda egy kirándulást.

Már a busz is furcsa volt, a sofőr egy tündér volt. Az ülések fotel alakú-ak voltak, és olyan kényelmesek, mint a fotelek. Mikor megérkeztünk, a vezetőnk megmutatta az első megállót, ami a királyi palota volt. A függöny piros gyémántból készült. Az asztal és a szék sárga gyémánt-ból, a csillár fehérből, egyszóval minden gyémántból volt. A király, János vitéz, egy lakomát rendezett a vendégek tiszteletére. Nagyon ízlett. A második megállónk a város központja volt. Ott egy festményen a medvét, az oroszlánt és a sárkánykigyót örökítették meg, amelyeket János vitéz ölt meg. Az emberek mind boldogok voltak, egyikük sem volt szomorú, de ha egyikük is sírt, azt örömből tette. Ezeket a dolgok-on minden turista meglepődött. A házak ennivalóból voltak, mert a tündérek nagyon szerették a hasukat. Az élet vize is olyan tiszta volt, hogy le lehetett látni az aljágig. Az óriásokat is meghívták, és mindenki meglepődött, hogy milyen magasak, mert nem így képelték el őket. Egyet táncoltunk, és mentünk tovább. Egy kis kerthez értünk, ami tele volt gyümölcsökkel. Mindenki levett egyet a fáról, és élvezettel elfo-gyasztotta. Minden gyümölcs más ízű volt, mint ahogy kinézett. Az utolsó megálló a börtön volt. Sok boszorkányt tartottak ide bezárva, de volt bent néhány kobold és ördög is. A buszállomásunk egy kávézó volt. Amikor értünk jött a busz, addigra mindenki elfáradt. Amikor haza-értem, mindent elmeséltem. A legjobb a palotából még egy emléket is hoztam, egy gyémántot.

Nagyon élveztem ezt a kis kiruccanást Tündérországba.

Vörös Friderika, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A palicsi állatkertben

*A palicsi állatkertben
Sok kismajom szökdecsel.
Dani majom
Banánokat majszolgat.*

*Erős hang és hosszú fark:
„Én a bögőmajom vagyok.”
A jégmadár kicsi állat,
Hangja viszont messze szállhat.*

*A keselyűnek rusnya tolla
Sok madár holtát okozza.
Az uhunak, semmi kétség,
Egeret fogni nem vétség.*

*A barnamedve erős állat,
A bölénnyel szembeszállhat.
A krokodil és jegesmedve
Beolvad a környezetbe.
A zebra, zsiráf és őzike
Almát eszik reggelire.
A lajhár, teknős lomha állat,
Nekik van a lassú járat.*

*Anakonda nem mérgező,
De ha akar, megfojthat ő.
Az oroszlántól fél minden állat,
Igazán beillik királynak.*

*Elefánt, róka, tigris, vidra
Mind az állatkert lakója.
Felsorolnánk minden lakót,
Csakhogy sok a tennivalónk.*

Tóth Napsugár és Körmöci Adél, Szabadka

Kedvencem

Az én nagy kutyusomról fogok mesélni, akit Kirának hívnak.

Őt egy évvel ezelőtt, május 3-án kaptam a szüleimtől. Labrador fajta. Zöld szeme illik barna szőréhez. Lemértük a magasságát, hatvanöt centi, a súlya pedig tizenhárom kiló. Szép, nagy, erős lábai vannak. Mivel ez a fajta vadászatra lett kitenyésztve, képes arra, hogy egy tojást úgy vigyen a szájában, hogy nem töri össze. Már lassan fél éve a nagyszüleimnél éli boldog napjait. Apukám sokat szokott vele játszani. Ha eljön a hétvége, én is játszom vele. A kedvenc játéka, ha eldobom a gumilabdát, ő meg visszahozza. Sok mindenre megtanítottam, pl. ha azt mondom neki, hogy adj pacsit, ő ad. Ha azt kérem, üljön le vagy álljon fel, ő megteszi.

- Apa, nincs kedved sétáltatni Kirát? – kérdeztem.
- Ez jó ötlet – válaszol.

Apa már fogta is a pórázt, és mentünk. A töltésen levettem róla a nyakörvet, és hagytuk, hogy szaladgáljon. Fütyültünk neki, és már oda is jött hozzánk, megsimogattuk, aztán futottunk haza.

Szeretem az állatokat, de őt a legjobban, és remélem, mindig velem marad, mert szükségem van rá.

Krizsán Kamilla, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

RÜGYFAKADÁS

Egy tű története

Volt egyszer egy tű, melynek sűrű színe volt, és hegyes volt. Nagyon szerették használni a gazdáit.

Jó sora volt, de véletlenül beledobták a szemetesbe, a többi szeméttel együtt. Sötét és nyirkos hely volt. A tű elkéseredésében kiáltott egy nagyot:

– Van itt valaki?!

A válasz halk volt:

– Igen, én vagyok a papír zsebkendő, de te ki vagy?

– Én vagyok a tű, akit tévedésből a többi szeméttel beledobtak a szemetesbe.

Pár napot töltöttek el együtt ez idő alatt, és nagyon megbarátkoztak. Elérkezett a kedd, jöttek a szemetesek, és elvitték őket a szemétdombra. Ott még számtalan baráttal ismerkedtek meg. Például a hegyezővel, a papírborítóval és a ceruzával. A tű jól érezte magát, de vágyott vissza az igazi otthonába. Elhatározta, hogy mindent félrerakva haza fog jutni a barátaival. Három napig utaztak, míg hazaértek.

Aznap kijutottak a szemétdombról, és egy aluljáróban töltötték az éjszakát. Másnap korán reggel indultak el, és eljutottak egy iskoláig. Bementek, hogy megpihenjenek, amikor felébredtek, észrevették, hogy az utcán vannak, benne egy diák táskájában. Kiugrottak a táskából, és egy bokron landoltak. Már kezdett sötétedni, és úgy gondolták, hogy megpihennek. Harmadnap lejutottak a bokorról, és tovább mentek. Dél körül megérkeztek, de nem volt otthon senki. Úgy döntöttek, hogy elfoglalják a helyüket, mintha semmi sem történt volna.

Mikor megérkeztek a ház lakói, észrevették, hogy előkerült a tű, melyet egy hétig kerestek. Ezután megfogadták, hogy nem fogják elveszíteni soha többet. Még most is ott van a gazdájánál, ha el nem vették megint.

Lackó Zoltán, 5. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Hogyan lettem a fekete sereg vitéze?

Egy nap kaptam egy levelet Mátyás királytól, hogy menjek fel Budára.

Ez állt a levélben: „Martina leány, gyere fel otthonomba!”

Én persze gyorsan visszaüzentem neki:

– Felséges királyom, miért kell elmennem magához?

Meg is kapta az üzenetemet, és válaszolt:

– Ez titok, senki nem tudhatja meg, majd meglátod!

Én meg úgy döntöttem, hogy felveszem a batyumat és elindulok. Mentem, mentem, három óra múlva odaértem a palotába.

– Felséges lovag, itt vagyok, amit kívántál, elhoztam – így szóltam

Mátyás királyhoz.

– Szervusz, te leány! – válaszolta a király.

– Katonák, menjetek ki! – parancsolta.

Nagyon megijedtem, és elbújtam a király trónja mögé, mert azt gondoltam, hogy le akar fejeztetni.

– Ne félj, nem akarlak bántani. Válaszolj három kérdésemre! – parancsolta a hosszú hajú vitéz.

– Ha ezt megteszed, jutalmat kapsz.

– Hát jól van – suttogtam remegve.

– Az első kérdés ez: Hány feleségem volt és van?

Tippelve feleltem: „Egy volt, egy van!”

– A második: hány gyermekem van?

– Csak egy! – szóltam.

– A harmadik pedig: hogy hívják a fiút?

– Őt Corvin Jánosnak nevezik – válaszoltam.

– Jól van, mindegyik válasz helyes volt. A jutalmad pedig az, hogy a fekete sereg vitéze lehetsz – jelentette ki a király.

Így lettem a sereg vitéze, és bátran harcoltam sok-sok ütközetben.

Vámos Martina, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Zsófia barátja voltam

A nevem Valtner Tamás. Ez a történet a 8. osztályos és a középiskolás éveimről szól. Ugyanis a gyerekek ebben a korban tapasztalják meg az első szerelmet, és mindenbe bele akarnak kóstolni. Én is így éreztem Gergely Dóra iránt.

Dóra okos, vonzó külsejű, megértő és együttérző lány. Gyönyörű, hosszú, fekete a haja, és égszínké a szeme. Szegény családból származik. Talán ezért is nem szerették őt a többiek. Bennem azonban olyan belső vágyakat indított el, hogy azt nem tudom szavakba önteni. Persze mindig is tudtam, hogy ez a szerelem nem kölcsönös. Én sokkal többet éreztem iránta, mint barátság, azonban ő ezt nem viszonozta. Első nap a középiskolában megismerkedtem Zsófiával, aki nagyon attraktív lány. Hosszú, festett szőke hajával és sötétbarna szemeivel ő is belopta magát a szívembe. Első ránézésre láttam azonban, hogy gazdag családból származik. Egyke. Mindene megvan. Nagyon önző és magának való fruska. Ezek a jelzők szaladtak át az agyamban, mikor megpillantottam. Egy nagyon gyerekes ötlettől vezérelve elkezdtem udvarolni neki, hátha így Dóra tudomást vesz rólam, és féltékeny lesz Zsófiára. A barátaimtól hallottam, hogy vigyázzak, mert „rosszabb, mint egy utcalány”! Általánosban is füvel-fával összejött, majd pedig csúnyán ejtette őket. Ez engem hidegen hagyott. Arra összpontosítottam, hogy Dóra felfigyeljen a románcunkra. Zsófiával egyre jobban összelekedtünk. Moziba jártunk, ahol a Titanicot és a Twilight-sorozatot néztük meg. Ez számomra kinszenvedés volt, sőt a pénztárcámat is megviselte. Láttam rajta, hogy lassacskán fülig szerelmes lesz belém, mint én Dórába. Sokat randiztunk. Virággal és sokféle édességgel kedveskedtem neki, hogy minél romantikusabbnak ismerjen meg. Azt be kell vallanom, hogy a neki adott ékszerek csak bizsuk voltak, de erről nem kellett senkinek sem tudnia. Egyik nap a barátaimmal beszélgettünk. Azt mesélték, hogy Dóra meg a többi lány a korosztályomból felfigyelt rám. Örültem, hogy végre Dóra is észrevett: rám. A többi lány pedig labdába se rúghatott nálam, csak Dóra. Beszélgetés közben váratlanul beállított hozzánk Zsófi. Vadító, dögös szerelést volt rajta. Kirángatott a szórakozóhelyről, mert mutatni akart nekem valamit. Miközben mentünk kifelé, a barátaim összesúgtak mögöttem. Éreztem, hogy most valami váratlan fog történni. Zsófi egy szállodába vezetett, ahol romantikus vacsora után pezsgőztünk, majd egy feledhetetlen éjszakát töltöttünk el. Csak másnap kezdtem el gondolkodni, hogy mit is csináltam. Végül szakítottam Zsófiával. A többieknek azt meséltem, hogy Zsófi kihasználta engem. Ezt mindenki elhitte nekem. Dórának is elmeséltem, hogy Zsófi szakított velem. Megesett rajtam az a szívem, és „komolyabb” barátságba kerültünk egymással.

Most is, így idősebb fejjel visszagondolva, egy vakmerő és izgalmasnak tűnő kalandnak bizonyult, ahol a fődíj Dóra szívének elnyerése. Zsófiról azóta se hallottam, és nem is akarok. Igaz, Dórával való többévi házasságunkat már semmi és senki nem tudná tönkretenni.

Valtner Tamás, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Szőke Noémi szabadkai tanuló (EmArt műhely) rajza

Kedves Pajtások!

Szinte észrevétlenül, a sorok közé rejtve búcsúzott tőlünk Tomán Mária tanárnő az elmúlt heti számban. Huszonkét évig szerkesztette hétről-hétre a Rügyfakadást: szorgalmasan, megbízhatóan, kitartóan, megértéssel, szinte észrevétlenül és nem utolsósorban örömmel, hiszen fogalmazásaitok, munkáitok által iskolaközlemben maradt, s neki ez sokat jelentett. Tette a dolgát akkor is, ha munkáját nem méltányolták, tette mindaddig, amíg úgy érezte, rendszeresen helyt tud állni.

Köszönjük még egyszer a fáradozását!

Sajnos egyre kevesebben vagyunk a szerkesztőségben, így csak remélni tudjuk, hogy minden elvárásnak eleget tudunk tenni a jövőben is. Rügyfakadás rovatunkat ezentúl Nagy Magdolna szerkeszti. S ebben a személycserében valójában kimerül remélhetőleg minden változás, mert továbbra is a régi címre várjuk küldeményeiteket, melyeket igyekszünk továbbra is a lehető legnagyobb gonddal kezelni. A Jó Pajtásban ugyanis mindig nagy becsben tartották a tanulók munkáját. Ez így lesz a jövőben is.

*Az új tanév épp csak elkezdődött, így egyelőre az elmúlt tanévben befutott munkák közül válogathattunk. Van egy kivétel: **Körmöci Adél** és **Tóth Napsugár** versét a 2014/15-ös tanév első napjaiban hozta a postás. Úgyes kétkezesük nyilván a nyári szünetben keletkezett, a vidám hangulat szinte árad belőle. A ma megjelent fogalmazásokban mindenestre olvasmányélményeitekre, leírásaitokra, örömeitekre, megfigyelőképességekre figyeltünk, és nem csalódtunk. Reméljük, az előttünk álló tanévben is hasonlóan sikeres, vagy még sikeresebb munkák közül válogathatunk!*

A fogalmazások mellett, reméljük, rajzaitokból is küldetek, hiszen azoknak is van helye kisülésünkben.

Nagy Magdolna

Az én legendám

Egyik reggel, mikor felkeltem, körülnéztem. Nem volt otthon senki sem. Amikor kinéztem az udvarra, egy unikornist láttam, azt akarta, hogy üljek fel rá.

Mikor ráültem, elkezdett szállni. Becsuktam a szemem, és amikor kinyitottam, Tündérorszámban találtam magam. Megszólalt a hercegnő:

- Hát eljöttél, hercegnő?
- Milyen hercegnő? – kérdeztem.
- Hát te!

Meg voltam lepődve. Körbevezetett, találkoztam tündérgyerekekkel, beszélgettem velük, meséltem nekik. Közülük egy kislány odajött, adott egy pusztit, a kezembe tett egy lepkegyűrűt, és azt mondta, hogy húzzam az ujjamra. Hallgattam rá és felhúztam, ekkor én is tündérré váltam. Ott voltam velük egy hetet, de már haza kellett mennem. Azt mondta a kislány:

- Ha rajtad van az a gyűrű, mindig el tudsz jönni.

Elbúcsúztam, és felszálltam az unikornisra. Amikor hazaértem és leszálltam, megköszöntem az utazást.

Csak az volt a baj, hogy haza kellett mennem.

**Pozsár Nikoletta, 6. osztály,
Gligorije Popov iskola, Kisorosz**

Sárkány a rózsabokorban

Volt egyszer egy király, annak három leánya. Egyszer a király messzi útra indult egy városba. Megkérdezte a lányait, mit hozzon nekik. A legnagyobb lány ruhát kívánt. A középső köpönyeget. A legkisebb lány meg azt mondta:

– Édesapám, arra kérném, hozzon nekem egy szép rózsát.

Útra kelt a király, és elért a nagy városba. Mikor hazaindult, megvette a ruhát meg a köpenyt a két nagyobbik lánynak. De rózsát, akárhogy is keresett, egyet se talált. Hát rózsza nélkül indult hazafelé.

Hazamenet egy kert mellett vitt az útja. A kert telis-tele volt virágzó rózsabokorral. A király arca felderült. „No, végre, mégis meglesz a kislányom rózsája!” Leszállt a lováról, hogy leszakítson egy rózsaszálat. A temérdek rózsza közül kiválasztotta a legszebbiket. De alighogy levágta, előbújt a bokorból egy sárkány, és rárivallt:

– Ki engedte meg, hogy lemessed ezt a rózsát?!

– Ide figyelj – válaszolt a király –, király vagyok, van három lányom. Utazásról térek haza, mindenik lányomnak vinnék valamit. A két idősebb ruhát meg köpenyt kívánt, megvettem a városban. De a legkisebbik egy rózsát kért tőlem. A városban rózsát nem találtam. Hát bizony, beléptem ebbe a kertbe, hogy leszakasszak egyet.

– Jól van – felelte a sárkány. – Viheted a rózsát, de holnap ide jöjj a legkisebb lányoddal, mert ha nem, az életeddel játszol.

Hazament a király, szétszította az ajándékokat a lányainak, aztán nagy bánan visszavonult a szobájába. Bement hozzá a legkisebb lánya.

– Édesapám, miért olyan szomorú?

A király csak sóhajtott:

– Ó, édes leányom, ha tudnád, milyen nagy bajban vagyok!

– Mi nyomja a szíved, édesapám?

– No, hát ide hallgass, édes leányom: a városban nem találtam egy szálat rózsát sem. A te rózsádra hazajövet egy kertben leltem. Hát, amikor a rózsát lenyisszantom, előbújik egy sárkány, és megparancsolja, hogy holnap vigyelek hozzá.

A királylány felnevetett.

– Sose búsuljon ezen, édesapám, elmegyek én a sárkányhoz!

Másnap reggel megnyergeltet a király két lovat, és útra kelnek.

Meg is érkeznek a rózsakerthez, de nem találnak ott egy lelket se. A kertben megpillantanak egy kastélyt, belépnek. A kastély üres, kihalt. Nincs benne senki. A középső teremben egy terített asztal áll, megrakva finom ételekkel. Leültek, ettek. Mikor jóllaktak, visszamentek a kertbe, sétálgattak, de most sem találkoztak egy lélekkel se.

Estefelé ismét bementek az ebédlőterembe. Az asztal újra csak tele a legjobb, legízletesebb ételekkel.

Leszállt az éj, benyitottak néhány szobába. Az egyikben vetett ágyat találtak. Bementek, lepihentek. Közben sehol egy teremtet lélek. Másnap reggel már várta őket a reggeli. Falatozás után az apa a lányához fordult:

– No, édes leányom, nekem most el kell mennem. Téged itt hagyok – ezzel el is ment. A lány meg ott maradt, és félelmében keservesen sírva fakadt; nem tudta, mi lesz vele.

Megint csak kiment a kertbe. Amint így bolyongott, egyszerre csak előtte áll a sárkány.

– Ne félj tőlem, királylány – mondta –, légy a feleségem. Add a szavadat, hogy feleségül jössz hozzám!

A leányka először vonakodott, de végre is beleegyezett. Erre a sárkány az asztalhoz vezette. Láthatatlan kezek szolgáltak fel nekik. Akárcsak délután az uzsonnánál és este a vacsoránál. Vacsora után kinyílt a királylány hálószobájának az ajtaja. Bement és lefeküdt aludni.

Másnap reggel, ahogy felkelt, hát ki vár rá az ebédlőteremben, mint egy gyönyörű herceg. A lány az első pillanatban szólni se tudott a meglepetéstől. Aztán megkérdezte:

– Ki vagy, te ismeretlen?

A herceg megfogta a kezét, és így szólt:

– Én vagyok a te sárkányod. Sárkánnyá varázsoltak, és addig tartott a varázslat, amíg akadt valaki, aki feleségül jön hozzám.

Megölelték, megcsókozták egymást. Most már nem volt más hátra, mint hogy megtartsák a lakodalmat.

Boldogan éltek, sok fogolypecsenyét ettek. De nekem nem adtak belőle. Csak egy kis bábut adtak, az is vajból volt.

Mivel éppen nyár volt, az is elolvadt hamar.

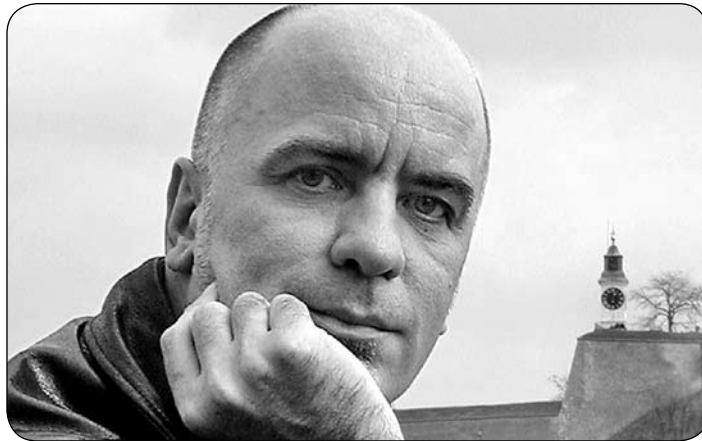
Spanyol népmese

Kontra Ferenc

Angyalok regénye

(Részlet)

Rovinj császára

A kagyló ellenáll, amíg csak tud. Akkor lesz vége a mesének, ha széttörik. Nem hiszem, hogy lenne a mesénél zártabb történet, mondja a lépcső aljához érve. És ezt kell szétfeszíteni, mint egy kagylóhéjat. Úgy török minden, hogy többé sose lehessen összeilleszteni. Nem segít a kés pengéje sem, a kagyló ellenáll.

Kicsit távolabb, az egyik csónakon csecsebecsék lógnak elképesztő mennyiségben: bálányi gyöngyök súlytalan kilengése, mindenféle szuvenír a pult mögötti polcokon, és a hullám valahányszor lök egyet az úszó bazáron, dallamra csendülnek az egymásba kapaszkodó láncok, a feltűzött apró csigák, mintha egy távoli zenekar ismeretlen hangszerei kezdenének bele egy sűrűre szőtt szimfóniába.

A nyitány olyan csendes csörgedéssel kezdődik, mint egy sokat sejtető, nehéz ütősökkel ellenpontozott opera, ahol az elején még settenkedve járnak a szolgák a kulisszák olajfésztékkel pingált vásznai előtt. Az elején a császár még gyerek, a főnyenyen sótól fehérre száradt gyökereket szedeget, amiket a dagály hozott a tulsó partról. Tüzelőnek gyűjti, hogy halat süssenek vele vacsorára. A kutya ezt megérzi, csaholva-nyüszítve ugrálja körül a gazdáját, mert tudja, hogy hamarosan jóllakik.

Mindegyikünk emlékektől szenved. Gödörben vagyunk, de tekintetüket a csillagokra vetjük.

Nem vagyok képes követni, nincs hozzá elég erő a lábamban, túl hosszú napot hagyunk magunk mögött, és amíg fent az óra el nem üti az éjfél, még mindig ugyanaz a kedd lesz. Lemaradok. Hagyom, hogy emlékek pattanjanak szét körülöttem, és mutassák meg elfelejtett belsejüket. Megáll a lépcsőfordulóban, leül a kópárkányra, megvár. Úgy tesz, mintha legalábbis a hegymászás bajnoka lenne. Aztán azt meséli, hogy folyik lefelé a bor a császár bütykös ujjain, a vörös salakföldön termő sűrű bor, megtörli a száját, böffent jóllakottan, aztán rámutat a fiára: egy éjszaka kint kell maradnod a parton, a várfalakon kívül, hogy bizonyítsd az udvar előtt a bátorságod! A tulsó partról jön a fekete bárka, azzal óvatos legyél! Azt hiszi, láthatatlan. Te pedig azt hiszed, megtéveszthetetlen vagy....

És nevet, mintha már tudná előre: mindennek másmilyen vége lesz.

A szél lesöpör mindent, nincs egy falevél sem az úton, tisztaságot sugallnak a naptól cserzett és folyton újrafestett zsalugáterek. Vaskos bútorokkal berendezett reneszánsz szobákat lehet mögöttük sejtetni, nehéz selymekkel takart bujaságot.

Mintha csak azért jönnék ide újra, hogy elvigyem a tudómben a levendulaliget tisztán átható illatát, tekintetemben liláskék színét és fülemben a szél futamait, amelyeket semmiféle kép vagy hanghordozó nem örökíthet és nem is őrizhet meg. Hogy itt vagyok, annyi elég.

Miközben a fiú egyedül bolyong a parton, egyre beljebb kerül a bokrok közé, egyre sűrűbb ág-bogak tuskézik közre. Mintha csapdába esne, a holdfényt visszatükröző tájban nem ismeri ki magát. Nem sejtí még, hogyan akarják próbára tenni.

Látomása támad: perzselő tűz lobban előtte, mindössze néhány lépésnyire felragyog a kehely, az isteni kegyelet jelképe.

Milyen messze van a tenger öle, és milyen nagy ára van az álomnak! Nem káprázat?

Ekkor egy hang válaszol a fiúnak: legyél te a kehely őrzője, hogy meggyógyítsd vele az emberek szívét.

Mielőtt bármit mondhatna, közeledni hallja a neszeket, talán léptek a süppedő homokon; már hallja, hogy szimatolva túr maga előtt egy ismeretlen eredetű tárgyat. Aztán mellészegődik a kutya, hogy megnyalja a kezét, hogy megnyugtassa. Vagy figyelmeztesse?

Pedig mennyire egyedül érzi magát, holott a partszakaszon egymást takarja megannyi változás feltartóztathatatlanul megújuló rétege. Jókkal és rosszakkal találkozik, ha meg tudja különböztetni őket. Egy bárkát távolodni lát, és aki ott áll evezővel, felismerhetetlenül siklik el a vízen. Mint aki jól végezte dolgát, hazafelé tart, a tulsó part felé. Csak izmos alakját rajzolja ki a háttér, a fényes, grafitzürke éjszaka.

A fiú mögött a lángok körüllobogják a bokrokat, szemében táncol a vörös horizont. Menekülnie kellene a víz felé, de a fiút elvakítja a hatalommal és dicsőséggel kecsegtető gazdagság káprázata. A kutya nem tágít, ráveti magát a gazdájára, mint egy testőr, és megragadja az ingénél fogva, erős agyara recsegve tépi a fehér vásznat, megmakacsolja magát, és nem engedi el; morogva vonszolja, húzza el a tűztől, de a fiú dühösen oldalba vágja a könyökével, leszakad közben a fél inge, és a lendület a kutyát a vízbe hajtja.

Már nem akadályozhatja meg senki és semmi: a megszállottság hirtelen támadt tehetetlenségében egy pillanatra úgy érzi, nem kislány többé, trónkövetelővé válik egy éjszaka leforgása alatt, legyőzhetetlen lovaggá, aki eszeveszett mozdulattal benyúl a tűzbe, hogy elvegye a kelyhet.

De a kehely eltűnik egy pillanat alatt, a keze pedig ott marad a tűzben, és rettenetesen összeég. Rohan a tenger felé, mögötte ezüstben úszik a part. Pirkadatot költ a hegyoldalra.

Ahogy lépkedünk felfelé, mintha lassan múltna lábamból a fáradtság. Inkább felfelé nézek, ahova jutni akarunk. A vörösöses köveket síkosra és fényesre koptatták a századok, a lovak, a turisták. Ezen a keskeny úton minden épület földszintjén árultak valamit. Amit venni kell, meg kell osztani az utazás élményét, mert bárhova el lehet jutni egyedül, de semmit sem ér az élmény, ha senkinek sem lehet elmondani, kitenni egy tárgyat bárki elé, még ha végtelenül ízléstelen is, mégis kisugároz valamit abból a helyből, ahonnan származik. A sikátoron felfelé haladva tucatnyi festő kínálja apró képeit mindenféle anyagra festve. Legtöbbjük persze a vízbe nyúló földnyelvet ábrázolja, a félszigetet az égre mutató toronnyal. Vörös korallokat lep be a tenger folyton felkavarodó sója a pultokra tett üveggömbökben. Nézem a töpörödött gyümölcsökből összerakott csokrokat még a bizarrul összefont, napon szárított sárga rózsákat, amelyek megőrizték színüket és illatukat. Egyszeriben irigyelni kezdem magam, hogy újra itt vagyok. Hogy mindig is itt voltam. A sarki ház a polipfaragásos erkélyével és dúsan kihajló leanderágaival gyerekkorom óta nem változott. Apám mondta mindig, valahányszor itt nyaraltunk, hogy ez az egész tengerpart legszebb háza. Mi itthon vagyunk, sose mentünk máshova. A többiek a turisták. Tengerbe henteredő árnyékával együtt a miénk maradt a derékban elcsavarodó cédrus, a szél megelevenedett szobra. Ugyan mikor és ki vette volna el tőlünk? Ebben a házban járt a mesehős, aki annyiszor megjelent előttem, ott járt a falak közt kacagva, mert ha nyár lett, akkorra kisárgult körülöttem a mező; ahova mentem, a képzeletemben változatlanul vidáman és hívogatva jelent meg újra, amilyenek Malinskából láttam a mezőt. Az én sárga mezőmet, ahol mindent szabad. A tenger örökké változó színét túlzásnak és kevésnek tartottam kékeknek nevezni.

Ahogy a kisfiú idősebb lett, úgy mélyültek a sebei. A tűz megperzselte a szívét, és ahogy nőtt, a sebek egyre terebélyesedtek rajta, égettek az emlékek kívül és belül.

Beszélg nekem arról a kisfiúról, meséld el, mit látott a víz alatt, meddig bírta levegővel, hogyan tapadt a hátára a zseléhal, milyenek voltak a játéka, hogyan tekintett a tenyérnyi szigetekre, amiket csak erről a helyről láthatott. Viszontlátta a bárkát? Hogy nézett ki? Milyen volt az arca? Maradt róla akár csak egyetlen kép, amelyik itt, a várfalaknál örökítette meg?

Nem szóltam semmit, mert már kívülről láttam. Mintha nem is én lettem volna. Csak a hely maradt ugyanaz. És hozzá tartozik a mese, amit húzok magam után. Mintha felé tartanék. Mintha.

Abban bízott, hogy visszatér a bárka, és az ellenség sem lesz többé ellenség, leengedi majd evezőjét a lába mellé, nem rejtőzik előle, és ha meglátja az arcát, akkor talán eloszlatja végleg a gyanúját: nem az érkezik mégsem a fekete bárkán, aki őt próbára akarta tenni. Várakozott, és semmi sem győzte meg az ellenkezőjéről. Nyalábszámba hordta össze továbbra is a sótól kifehéredett gyökereket, hogy elfelejtse a céltalan várakozást. Sokáig bízott benne, hogy mégsem fogy el az országa, mégis ilyen parányi lett, mint ez a félsziget. Árulókat keresve még sokáig próbált kiigazodni a fövénybe rajzolódott, kiszáradt nyomok között. De az olajfák már nem hoztak több termést. Egy napon az élet értelmét veszítette a számára. Lángra lobbantotta a gyökerekből összehordott hegymagas máglyát, rávetett minden kelmét, minden úrit és fényeset, reggelig ült a parázs mellett; a hamuból fehér, végelethatalatlan csipkét fodrozott a vízre a felháborodott szél.

Zsákvázból öltögetett gúnyjában rabként rótt a köröket. Ki sem jött többé az udvarából. Nem bízott senkiben, önmagában sem, nem tudott sem szeretni, sem szeretetet elfogadni, belebetegedett a felismerésbe, hogy egyedül maradt, elindult a halál felé.

Ott állunk a templom udvarában, térdig érő körpárkányt építettek elé félkör alakban.

Kamaszok üldögélnek rajta különböző nyelvű csoportokban, nevetgélnek. Körbeadogatnak egy műanyag flakont. Alattuk a szakadék, lent tekereg feketén a tenger, belesorog a part vendéglőinek messzire cikázó fénye. Összeérve, találkozva valahol a víztükrről a tulsó part világitó tornyának lézerével, amely sárkányszemével vörös sugárban tartja a hajósoknak az irányt. Autók fényszórói csapkodják a szerpentinek kavicsoson omladozó kőoldalát hol felvillanó, hol eltűnő sávokban. Felettünk pedig elrepül az égbolton egy hatalmas hajó miriád ablakával. Kúszik el a csillagösvény a kövekből lüktető fülledtségben.

A templom kapujának faragott ábrájából kiderül, hogy alant nyugszik Malinska utolsó császára. A hosszú rések ablakában harangokat világítanak meg az oszlopokra szerelt fényszórók. Az idő furcsán neszez itt, a csend örökké kitárt ablakában.

Mi újság, vándor?

A kövek fényesre csiszolt felületén lecsapódik lassan az enyhülő éjszaka párás hamva. A kapunál állunk.

Miért jöttél?

Egy napon egy öreg lovász tévedt a várba. Johann Loscheknek hívták, bement a kapun, és küszöbén ülve egyedül találta a császárt. Nézett egykedvűen kialvatlan szemével: leélheti az ember így is az életét.

A lovász nem ismerte fel: csak egy magányos, beteg embert látott, szakállasan, ezüstgombos, kék egyenruhába öltözve, aki egyetlen fiának az emlékét is eltaposta, mindent tönkretett maga körül, veszni hagyta egész birodalmát, már szinte lábra sem tudott állni, arcát felismerhetetlenné maszatolták a vadászatokon szerzett forradások. Közelebb hatolt hozzá a lovász, és megkérdezte, mi bántja.

Mire a császár azt felelte, hogy szomjas, és vizet kért.

A lovász fogott egy poharat, a vízbe merítette, odanyújtotta a császárnak.

Ahogy mohón inni kezdett, észrevette, hogy égési sebei, forradásai begyógyulnak, végigtekintett kisimuló karján, ránézett a kezére, és meglátta, hogy ott fénylik súlytalanul a kehely, amelyből éppen inni akart, az ujjai között tartot-

ta, amit egész életében keresett. Úgy emelte könnyedén a szeme elé, mintha egy kitárt pillangó lenne, és csak el kellene engednie, hogy elrepüljön, mint az éjszaka.

Hogyan tudtad meglelni azt, amit a legbátrabb katonáimnak sem sikerült?

A lovász azt felelte: minden egyes ember mellett földi élete végéig egy őrangyal áll. Én csak azt láttam, hogy szomjas vagy.

Megyek tovább, már láttam a bűnbánó templomot, most már mehetek. Száz évvel korábban, akár én is lehettem volna, amikor világra jött, egyetlen sötét pontján keresztül eltűnt az éjszaka.

Nyüzítést hallok. Denevér lehet. Aztán megint csend, csak a lándzsás levelek kaszálnak felettem kódolhatatlan aritmiajuk szerint. Megkerülöm a kötömböket, a falakat, amelyekben még mindig lüktet a nap ere. Ezen a sötét ösvényen alig járnak, a hátsó utat nem követték le, laza talajon botladozom; azt hittem, ilyenkor senki nem jár erre, csak a szél mozgat valamit a közeli fán. Nincs itt senki. Az olajfa már megmutatja a közeli szüret bőséges termését. Ahogy közelebb érek, egyre baljósabbnak tűnik. Bámulom, végigfut hátamon a hideg, és úgy teszek, mintha nem rettennék vissza. Fekete foltot látok az ingemen. Mintha csikordulna két metszőfog össze. Valami nyúlós, ragacsos anyag nyálazik belőle. Egy ágon lóg, a teste már merevnek látszik. A kutyát bal hátsó lábánál fogva akasztották fel. Azt gondoltam, ha valamit így hurkolnak csónakkötéssel oda, az kinyúlva megfeszül. De nem, a dög szabadon hagyott lába a levegőbe rúg, és úgy marad görcsösen, mintha a fa másik ága volna. Ahogy szemmagasságba érek vele, nézem, hogyan ragyog tekintetében egy pont, a tengerből visszatükröződő bárkalámpa.

Ezzel a tekintettel kerülöm el, és nem nézek hátra. Csak látom sokáig magam előtt azt a távoli fényes pontot, ahogy mutatja az utat.

Most elmegyünk, a császár hamut szór országára, mondja a lovász.

Felzívódik, és eltűnik egyetlen sötét pontján keresztül az éjszaka, mint köldökön át az emberi test, ahonnan már megfejthetetlen lesz saját története, amire emlékezett.

Kedves Olvasó Tanulók!

Egy látomásos, varázslatos, legendás történet mítikus-mesei időkből a Rovinj császára, Kontra Ferenc Angyalok regénye című művészregényének egyik fejezete. Művészregény, mert a teremtés, az alkotás folyamatáról, az anyaggal és a szöveggel történő küzdelemről szól. Történelmi személyek, festőművészek, írók – valóságosak és legendák hősei tűnnek fel benne. Kísér-tethajók, a Grál keresésének a motívumai. A gyermeki képzelet, a mese, az emlékezet eljárásai alakítják a szövegstruktúrát.

Jó olvasást! Bizonyára jártatok már különleges vidékeken, utaztatok át sejtelmes, titokzatos tájakon. Írjátok le, meséljétek el azt az élményt, amelyet a látvány ébresztett bennetek! Jó minta a Rovinj császára. Várom munkáitokat! A jutalom sem marad el.

Bence Erika

Az idén a nők taroltak

Az MTV az idén 31. alkalommal rendezte meg az MTV Video Music Awards gálát. Mint minden évben, ezúttal is kiosztották az év legjobb videoklipjeinek járó díjakat.

A 2014-es VMA egyértelműen a nőkről szólt: az est legnagyobb nyertese Beyoncé lett, aki négy díjjal távozott a rendezvényről, a másik nagy nyertes pedig Miley Cyrus, aki a fődíjat kapta meg, vagyis az év legjobb zenés videója díjat. Lorde vitte el a legjobb rock videóknak odaítélt díjat, míg Ariana Grande az év pop videójáért járó.

Látványos műsorelemekből sem volt hiány, de megható pillanatoknak is szemtanúi lehettek a műsor nézői. A tavalyi gálán Robin Thicke oldalán előadott, pikáns fellépése után Miley Cyrus ezúttal behúzta a keziféket, és nem a magamutogatást választotta. Sőt egyenesen megható gesztust tett, egy srácot kért fel a díj átvételére, aki az Egyesült Államokban élő hontalan fiatalok nevében vette át a díjat, ezáltal is felhívva a figyelmet arra, hogy az Egyesült Államok 1,6 millió otthonatlan fiatal tart számon.

Természetesen sztárszereplők is voltak a műsorban, fellépett Usher, a Maroon 5, a 5 Seconds of Summer, Sam Smith, Iggy Azalea, Rita Ora és Taylor Swift is. Az idei botrányos fellépés koronázatlan királynője Nicki Minaj volt, akit le sem lehetett küldeni a színpadról, előadta az Anaconda című számát, de énekelt Ariana Grandéval és Jesse J-vel, közben még a ruhája is elszakadt.

Az est koronázott királynője Beyoncé lett, aki több díjat is kapott, a Michael Jackson Életmű-díjat pedig a férje, Jay Z és kislánya, Blue Ivy társaságában vette át.

A nyertesek teljes listája:

A legjobb szöveges videó:

5 Seconds of Summer – Don't Stop

A legjobb videó női előadóval:

Katy Perry feat. Juicy J – Dark Horse

A legjobb videó férfi előadóval:

Ed Sheeran feat. Pharrell Williams – Sing

A legjobb rock videó:

Lorde – Royals

A legjobb pop videó:

Ariana Grande feat. Iggy Azalea – Problem

A legjobb hip hop videó:

Drake feat. Majid Jordan – Hold On, We're Going Home

A legjobb feltörekvő előadó

Fifth Harmony – Miss Movin' On

Az év videója:

Miley Cyrus – Wrecking Ball

Michael Jackson Életmű-díj:

Beyoncé

A legjobb hiphop videó:

Drake ft. Majid Jordan – Hold On (We're Going Home)

A legjobb együttműködés:

Beyoncé feat. Jay Z – Drunk In Love

MTV Clubland-díj:

Zedd feat. Hayley Williams – Stay the Night

A legjobb videó társadalmi üzenettel:

Beyoncé – Pretty Hurts

A legjobb felvétel:

Beyoncé – Pretty Hurts

A legjobb vágás:

Eminem – Rap God

A legjobb koreográfia:

Sia – Chandelier

A legjobb rendezés:

DJ Snake & Lil Jon – Turn Down For What

A legjobb művészi rendezés:

Arcade Fire – Reflektor

A legjobb vizuális effektusok:

OK GO – The Writing's On the Wall

Álomesküvő gyermekrajzos ruhában

Angelina Jolie és Brad Pitt két év jegyesség után, augusztus 23-án végre összeházasodtak, méghozzá a franciaországi birtokukon. A menyegzőre csupán húsz főt hívtak meg, a családot és a legközelebbi barátokat, az igent pedig egy kis kápolnában mondták ki. Az álompár mind a hat gyereke fontos szerepet kapott az esküvőn. A két legidősebb fiú, Maddox és Pax kísérték az oltárhoz az édesanyjukat, Zahara és Vivienne virágszirmokat dobáltak, míg a két legkisebb gyermek, Shiloh és Know a

gyűrűt vitték. Az esküvő legkülönlegesebb momentuma azonban minden bizonnyal Angelina esküvői ruhája volt. A színésznő egy egyszerű, letisztult és elég hagyományos darabot választott, amelyet mégis egyedivé varázsolt. A fátylat és a ruha hátulját ugyanis a gyerekek rajzai díszítették. Angelina büszkén pózolt ruhájában a magazinoknak.

Majdnem fiú énekelte

A filmek forgatásánál gyakran előfordul, hogy az elkészült film-ben látható egyes színészek csak sokadik jelöltként kerültek szóba, a szerepet pedig eredetileg másnak szánták. Ugyanez igaz a popszakmára is. Megtörténik, hogy a dalszerzők egy meghatározott énekesnek írnak dalt, amelyet végül más visz sikerre. Ez azonban főleg akkor okoz meglepetést, ha egy nőnek szánt zene-számot végül egy férfi énekel el, vagy fordítva. Hasonló történt mostanában is, méghozzá Ariana Grande Break free című dalával, amit eredetileg nem az énekesnőnek szántak, hanem Austin Mahone-nak. A fiatal énekes egy nemrég adott interjújában árulta el, hogy a dallal eredetileg őt keresték fel, rajta kellett volna lennie a lemezén, de végül nem énekelte fel. A szerzemény így Ariánához került, amivel a rajongói ki is egyeztek, hiszen szerintük a nőies előadásmód sokat hozzatett a dalhoz.

A méhek szúrnak

Tudod-e mi csinál mostanában Blake Lively? Mi sem tudjuk pontosan, de arról szólnak a pletykák, hogy a pletykafészek sztárja egy kellemetlen végkimenetelű fotózáson vett részt, amely során méhek támadtak rá, és ott csípték, ahol csak érték. Az amerikai színésznő magán kívül volt a kellemetlen meglepetéstől, még akkor is, amikor mesélt az esetről. Mint mondta, nem tudja, milyen méhek voltak, de arról megbizonyosodott, hogy nagyon szúrnak. Azt is elmesélte, hogy az egész váratlanul érte, az egyik pillanatban még egy gyönyörű őszi fotózáson vett részt, a következőben pedig hadonászva és sikítva rohagált összevissza. A méhek nem kímélték az ordítózó színésznőt, akinek szinte mindene feldagadt a csípésektől.

A harapós kígyó

Az állatvédők nem szokták hangsúlyozni: a vadállatnak a természetben a helyük. Ennek ellenére egyes sztárok mégsem bírnak magukkal, és az állatokat élő showelemeknek használják, a minél nagyobb hatás kedvéért. Nicki Minaj is megjárta, pontosabban az egyik táncosa. Épp az Anaconda című dalához próbáltak egy koreográfiát, méghozzá egy kígyóval, nyilván a dal címe miatt. A produkció az MTV Video Music Awardsra készült, és habár korábban hasonlót már sikerült színpadra vinnie Britney Spears-nek, Nicki Minajnak nem volt szerencséje. A kígyó megharapta az egyik táncost, akit rögtön kórházba vittek. A sérülése állítólag nem veszélyes, de a biztonság kedvéért orvosi felügyelet alatt tartották egy ideig. A kígyó gondozója szerint az állat egyáltalán nem agresszív, csupán a hangok, a fények és a gyors mozgás zaklatta fel. Megijedt, és csak védekezni próbált. Nos, pont ez miatt nem kell kígyókkal tetszelegni a színpadon.

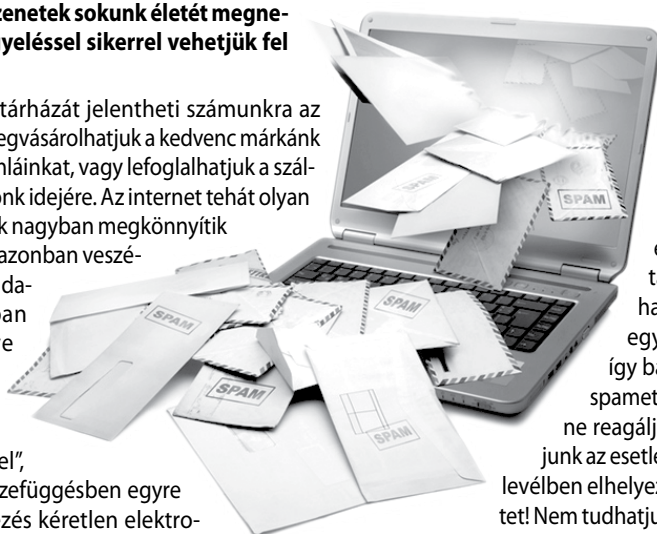

Így harcolhatunk a kéretlen levelek ellen

A kéretlen elektronikus üzenetek sokunk életét megnehezítik, de egy kis odafigyeléssel sikerrel vehetjük fel a harcot ellenük.

Manapság a lehetőségek tárházát jelentheti számunkra az internet. A web segítségével megvásárolhatjuk a kedvenc márkánk termékeit, befizethetjük a számláinkat, vagy lefoglalhatjuk a szállodai szobánkat a nyári vakációnk idejére. Az internet tehát olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyek nagyban megkönnyítik az életünket. Ez a sokszínűség azonban veszélyes is lehet: a különféle weboldalakon vagy e-mail fiókunkban olyan hirdetésekkel, illetve kéretlen levelekkel találkozhatunk, amelyek sok bosszúságot okozhatnak.

Az úgynevezett „spamekkel”, vagyis kéretlen levelekkel összefüggésben egyre több a panasz. A spam kifejezés kéretlen elektronikus üzenetet jelent, melynek küldéséhez a címzett nem adta a hozzájárulását. A feladó általában azonos időpontban több száz vagy több ezer címre küldi el e leveleket, melyek rendszerint valamilyen hirdetést tartalmaznak, illetve vásárlásra buzdítanak. Spamnek minősülnek a vicces képeket, videókat tartalmazó üzenetek is. A legfontosabb, hogy ismerjük fel, ha spammal állunk szemben: az általunk ismeretlen feladótól érkezett levelet, hirdetést ne

nyissuk meg, lehetőség szerint olvasás nélkül töröljük ki őket.

A védekezés további hatásos fegyvere lehet, ha igénybe vesszünk valamilyen spam- és ártalmastartalom-szűrő programot. Ezek az alkalmazások az esetek többségében az üzenetek tartalmát vagy azok feladóit ellenőrzik, így szűrik ki a nem kívánatos tartalmakat. A programok között található ingyenes változatokat is, amelyek egyszerűen letölthetőek és kezelhetőek, így bárki által könnyen használhatóak. Ha a spamet mégis megnyitottuk, fontos, hogy soha ne reagáljunk az abban foglaltakra. Ne válaszoljunk az esetlegesen feltett kérdésre, ne kattintsunk a levélben elhelyezett linkre, és ne továbbítsuk az üzenetet! Nem tudhatjuk ugyanis, hogy valójában milyen céllal érkezett hozzánk a kéretlen üzenet, így azzal sem lehetünk tisztában, hogy milyen hatásai, következményei lehetnek például annak, hogy továbbküldjük a levelet.

Ha az általunk ismeretlen feladótól érkezett e-mail valamilyen termék megvásárlására ösztönöz, ne vegyük meg azt! Véletlenül se adjunk meg bankkártyaszámot, egyéb személyes adatot, és soha ne utaljunk pénzt a feladónak! (Technet)

Vicctelenített vígjátékokon röhög a világ

Új divat terjed a YouTube-on, amit egy Tunglebrek nevű felhasználó indított el július legvégén: népszerű vígjáték-sorozatok epizódjaiból vágják ki az összes, akár csak egy kicsit is vicces részt, hogy a végén csak a sztori váza maradjon meg.

Mivel a helyzetkomikumra épülő tévésorozatokot többnyire élő közönség előtt veszik fel, akiknek a nevetése a történet szerves része (a színészek megvárják a párbeszédekben, míg elül a röhögés), könnyű eldönteni, mit kell kivágni és mi maradhat.

Az eredmény pont olyan abszurd, mint a pár hónapja futott másik hasonló mém esetében, amikor egyszerűen kínos csenddel helyettesítették a közönség nevetését, vagy a Full House című klasszikus sorozat szomorúra vágott epizódjainál. A jellemzően huszonegynéhány perces sorozatepizódokból meghökkentően kevés, alig 2-3 perc marad a viccek nélkül, a sztoricsontvázak egészen bizarrá, a jópofa, szerethető szereplők idegbeteg, ellenszenves gyökerekké válnak.

A Jóbarátok vicctelenített epizódjából így például az jön le, hogy a szereplők egytől egyig gyűlölik egymást, Rachel megszarolja Phoebe-t, Monica megtámadja Joey barátnőjét (aki egyébként az összes szereplőt utálja), Ross szerepe pedig annyi, hogy néha véletlenül érkezik. Persze a többi sorozat sem járt jobban. (Index)

Tizenegy év múlva megy a NASA a Marsra

A NASA hivatalosan bejelentette, hogy megépíti a Space Launch Systemet (SLS), a világ eddigi legerősebb rakétáját, amellyel valószínűleg 2025-ben már ember indulhat a Marsra. A hetven tonnás járművet először 2018 novemberében lövik fel, ha minden megfelelően megy addig.

A tervek szerint az első küldetését, az Exploration Mission 1-et (EM-1) még ember nélkül, de már az új Orion űrhajóval tenné meg a 2017 decemberében, viszont semmiképpen sem halasztanák a fellövését 2018 novemberénél tovább. Ekkor még csak a Holdig repülnének.

A második felbocsátás 2021 környékén várható: már ezt a rakétát használnák a sokat kritizált aszteroida-befogó küldetéshez is. 2024-ben már mintákat hoznának vissza a Marsról, 2025-ben pedig elindulna az első emberes küldetés a bolygóra. Az SLS-sel a tervek szerint egy fellövés nagyjából 500 millió dollárba kerül majd, a különböző küldetésekhez pedig több variációt megépítenek az SLS-ből. (Index)

A jeges örület

A világhálót elárasztotta a jeges víz, illetve a jeges vizes kihívás. A világsztárok, a menőfejek az ALS Ice Bucket Challenge játékonnykodási örülettel szórakoztatják azokat, akiket érdekel, mivel foglalkoznak mostanában. Vajon mi fán terem ez az új jeges örület? Tisztázzuk le először is, hogy egyáltalán nem veszélytelen, tragédiával is végződhet, így felelőtlenül sem szabad véghezvinni. Az se mindegy, hogy a napsütötte Floridában élsz, vagy egy hűvös településen. Az alábbiak tehát nem tippek, csupán egy jelenség bemutatása, amelybe lépten-nyomon belefutunk a világhálón.

A kihívásnak mozgatható szabályai vannak, két dolgot azonban szinte kötelezően magába foglal: a jeget és a jótékonykodást.

A lényeg felhívni a figyelmet valamilyen fontos ügyre. Nem a magamutogatás a cél. Az amerikai sztárok eredetileg egy neurológiai betegségben szenvedők megsegítésére fordították a jótékonykodásra szánt összeget, ami nem lehetett kevesebb fejenkénti száz dollárnál. Egy-egy résztvevő három másikat jelölhet meg, akiknek illő elfogadniuk a kihívást. Az erede-

ti szabály szerint, aki nem adakozik, az egy vödör jeges vízzel nyakon önti magát. A sztárok legtöbbször azonban vállalta a vizes produkciót és a jótékonykodást is. A kihívás után mindenkinek huszonnégy órája van teljesíteni a feladatot, a jó tetteken ugyanis nem kell sokáig gondolkodni: csinálni kell és kész. A jeges élményről készült felvételt azután közzé kell tenni, és megjelölni azt is, mi a jótékonykodás célja.

A szabályok persze mozgathatóak, lehetőséghez mérten alakíthatóak, mert fő a részvétel. Az egyik leghumorosabb videó szereplője Robert Pattinson. Az Alkonyat sorozat színészét Zac Efron kérte fel, és a róla készült videót is ő töltötte fel, mivel Pattinson állítólag semmilyen közösségi oldalon sincs fent. A poént végül az váltotta ki, hogy Pattin-

sonnak nem volt kéznél vödör, ezért csőből locsolták, közben pedig hozzávagdostak jégkockákat és papírpoharakat. Ha már az Alkonyatnál tartunk, az akcióhoz Kristen Stewart is csatlakozott, ő előbb belemártotta fejét a vödör jégbe, Jackson Rathbone pedig a fia segítségével öntötte nyakon magát.

Lassan már nincs is híresség, aki nem vett részt a kihívásban, Mickey Rourke, Lindsay Lohan szintén. Nemcsak színészek, együttesek, énekesek is csatlakoztak az akcióhoz, például a One Direction, a Fall Out Boy, a Linkin Park, Lady Gaga, Britney Spears, Austin Mahone, Rita Ora, Miley Cyrus és Macklemore is.

Az akció pedig áterjedt Európára is. Conchita Wurst példája azt bizonyítja, hogy nem muszáj a tüdőgyulladást kockáztatni a vödör jeges vízzel. Ő vállalta a jótékonykodást, a jeges víz helyett pedig megevett egy fagyit (van köze a jéghez, elég közel van az eredeti elképzeléshez).

A kihívásnak azóta magyarországi követői is akadtak, a lavinát Hujber Feri indította el, akihez azóta csatlakozott Schobert Norbi és Rubint Réka, Hajdú Péter, Kasza Tibor, Zimány Linda és még sokan mások. Ők magyarországi alapítványokat támogatnak.

Sokak szerint ez is csak egy újabb internetes örület, de ami fontos, a vizes kalandnak önmagában semmi értelme, a fő dolog, valami jót tenni. Nem is muszáj pénzt adományozni, egy jó tettet is lehet végrehajtani.

L. M.

Volt egyszer egy család

Az én családom ritkán van együtt, hiszen mindenki elfoglalt, szinte mindennap, kivéve a vasárnapi estéket.

Legtöbbször a nappaliban szoktuk meghúzni magunkat. Az én dolgom összterelni a családot, mivel mindenki éppakkor valami mást csinál. Apukámat nagy nehezen, de sikerrel elrángatom a televízió elé. Anyu valami házimunkát végez, és csak akkor tudom elcsalni, ha segít nekik. Ő persze segítség alatt azt érti, hogy megcsinálom helyette a munkát, mert szerinte már elég nagy vagyok, és értenem kell a házimunkához. Hiányzik még valaki! Bizony, a testvérem. Ő a legnehezebb eset – még kamionnal is nehéz lenne elhúzni a számitógép elől. Miközben rimáncok nekik, hogy kérlek szépen, Ákos, válaszként mindig azt kapom, „csak még öt percet”! Mikor nagy nehezen összeszedem az egész családot, legtöbbször társasjátékozunk vagy filmet nézünk, és persze nem maradhat ki a veszekedés a tesóm és köztem.

Ilyen egy este az én családommal. Nem valami nyugodt, de én ilyenek szeretem.

Acsai Sarolta, 6. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Nekem két testvérem van, egy idősebb és egy fiatalabb. Szilvi az idősebb, Szonya a fiatalabb.

Most Szilviről fogok írni, mivel vele vagyok egy szobában. A szabadidőm nagy részét is vele töltöm.

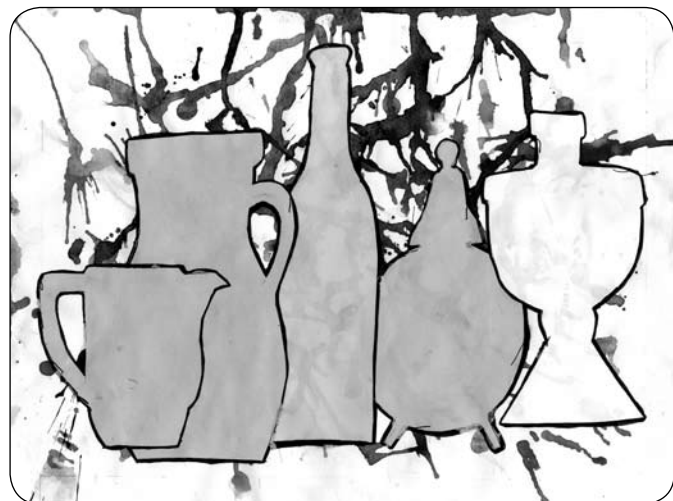
Ő tizenégy éves. A jó tulajdonsága az, hogy nagyon kedves tud lenni. Elmondhatom neki a titkaimat. Néha azzal fenyeget, ha nem rakom rendbe a szobát vagy nem megyek ki, akkor elárulja valakinek az egyik titkomat, vagy ír annak az illetőnek, aki nekem tetszik, hogy szerelmes vagyok belé. Ő is elmondja nekem a titkai nagy részét. Azon kívül, hogy néha fenyeget, nagyon szeretem. Mindig, amikor nagyon későn ér haza, nem tudok elaludni, mert félek, hogy elrabolták.

Csak egy év van köztünk, ezért nem jelent gondot, hogy cserélgessük a ruháinkat, vagy örökre, vagy csak egy napra. Ő néha kérdés nélkül veszi el a ruháimat. Általában ugyanazokkal a személyekkel barátkozunk, így sokat lehetünk együtt. Ebből néha nem jól jövünk ki. Egyszer, amikor ott voltunk Vikiéknél, félrehúztam a széket, amikor rá akart ülni. Ő akkorát esett, hogy alig tudott magához térni. Persze mindketten rám förmedtek, de teljesen megérte. Egyszer, amikor már jó mélyen aludt, én leöntöttem vízzel. Pár nappal később természetesen visszaadta.

Most, mikor szeptemberben elmegy egy másik iskolába, hiányozni is fog, meg nem is.

A jó oldala az, hogy az enyém lesz az egész szoba, de a rossz, hogy egy kicsit hiányozni fog. Majd minden nap felhívom, és beszámolok neki minden részletről, ami velem történik.

Szalai Mónika, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Molnár Anna bácsfeketehegyi tanuló rajza

Hétfőn, amikor reggel felkeltem és reggeliztem, már láttam, hogy anyukám és apukám kint ülnek a kertben és kávéznak. Odamentem hozzájuk, hogy beszélgessek velük, de azt mondták, hogy menjek tanulni, 10 perc múlva azonban már meguntam, és megint kimentem hozzájuk.

– Nem megmondtam, hogy menj be tanulni? – mondta dühösen az anyám.

Délután eljött a tanítás ideje. Én nagyon mérges voltam, mert pont akkor kellett mennem iskolába, amikor a rokonaim jöttek hozzánk.

Amikor a rokonaink elmentek, anyám elment a fodrászhoz. A fodrásznál elromlott a hajszárító, ezért anyámnak vizes fejjel kellett hazamennie. Apám elment dolgozni a határba, de neki sem volt szerencsés napja, mivel félúton lerobbant a traktor, amit két hete vett meg. Én pedig épp ma írtam a magyar dolgozatot, ami szerencsére ötös lett. Nagyon örültem neki. Anyám, miután megszáritotta a haját, kiment a kertbe kicsit kapálni. Egy perc múlva talált a kert végében egy kis vadnyulat. Bevitte, lecsutakolta, csinált neki ketrecet, megittatta és megetette. Apám, mikor hazaért nagy bánasan a határból, mindjárt meglátta a ketrecet hátul, de nem tudta, mi volt benne. Odament, és látta, hogy egy kis nyúl ugrál ott. Kivetta a kisnyulat, megsimogatta, és aztán visszarakta.

Amikor este hazaértem, én is rögtön megláttam azt a ketrecet, amelyről fogalmam sem volt, hogy került oda, és fogalmam sem volt, mi van benne. Aztán én is láttam, hogy egy kis nyúl.

Később vacsoráztunk és lefeküdtem aludni.

**Turkály Kristóf, 7. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Doroszló**

Várjuk munkáitokat!

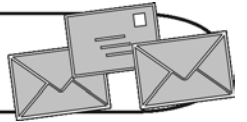
A nyermények sem maradnak el

Pályázatunkkal szeretnénk veletek közösen megkeresni és megtalálni a választ a következő kérdésekre: Milyen szerepet tölt be a család az életetekben? Miért jó, ha van testvérünk, vagy vannak testvéreink? Miért tisztelitek a szüleiteket, illetve, ha tehetnétek, mit változtatnátok meg rajtuk? Vajon a nagyszülőkkel, rokonsággal hogyan tartjátok a kapcsolatot? Ti milyen családot szeretnétek egyszer magatoknak?...

Pályázatunk az elmúlt tanévből folytatódik, az első negyedében is nyitva áll előttetek. 2014. november 10-éig fogadjuk a fogalmazásokat, melyeket lapunkban is megjelentetünk. Ha túl sok fogalmazás érkezne, válogatáshoz leszünk kénytelenek folyamodni. December elején szakmai zsűri értékeli a teljesítményt, a legsikeresebb munkák szerzőit pedig jutalomban részesítjük. Az ünnepélyes díjkiosztót a 2014/15-ös tanév első félévének vége előtt, tehát karácsony előtt szervezzük meg. Az első három helyezett nyerményben részesül. Ők az óbecsei Than Emlékházba látogathatnak el négy főre szóló családi belépővel, de könyvajándéokra, és talán másra is számíthatnak.

Munkáitokat a következő címre várjuk: Jó Pajtás (Fogalmazásíró-pályázat), 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., vagy a következő e-mail címre: jopajtas.szerk@magyarszo.com – a tárgyban kérjük, tüntessétek fel: pályázat.

Sok sikert kívánunk!

Nyárbúcsúztató és iskolaköszöntő Óbecsén

Kellemes fogadtatásban volt részük az Óbecsei kis elsősöknek a Petőfi Sándor Általános Iskolában. Mint mindig, most is szép műsort készítettek a tanítók, tanárok.

Elsőként az énekar **Baksa Ágota** vezetésével köszöntötte a kis elsősöket, majd **Horváth Lídia** pedagógus szólott hozzájuk. A továbbiakban zenés, táncos jelenetekkel kedveskedtek nekik az alsósok. A kétnyelvű műsorban bemutatkoztak a petőfiseken kívül a Petőfi iskolához tartozó dreai és kutaspusztai (mileševói) gyerkőcök is.

Láttunk, hallottunk a negyedikesek Nyárbúcsúztatójában jeleneteket, ritmikai táncokat... A szintén negyedikes tanulók összeállításában a Kezdődik az iskola címmel énekeltek, szavaltak, táncoltak. Hiszem azt, a kis elsősök kedvet kaptak az iskolába járáshoz, mert olyan vidá-

mak voltak, különösen az Ákombákom hallatán, hogy ők is együtt énekeltek Halász Judittal.

Ezután jött a nagy pillanat, amikor a színpadra hívták a tanítónők a leendő elsőseiket, akik elhelyezkedtek az emelvényen.

Palotás Alekszandra tanító néni bábjátéka elvárásolta az óvodában a játékhoz szokott kis nebulókat. A nagy, pelyhes, sárga Hápi kacsza bábjárája mindenki tetszését elnyerte, hát még a kis elsősöket!

– Hű, de kifáradtam – mondta a kacsza –, nem láttátok az elsősöket? S már „tipegett” is közejük.

– Milyen szép, nagy gyerekek vagytok! – folytatta.

– Én Hápi vagyok és elsős, alig várom az iskolát!

– Tudjátok-e, mostantól ki fog veletek törődni az óvá néni helyett? – A tanító néni! – Tudják-

tok, mit tanultok meg majd tőlük? – Írni, olvasni, számolni! – Mondjátok utánam: – Ígérem, hogy megtanulok olvasni, írni és számolni, és szorgalmas leszek! A kis elsősök fölszabadultan mondták utána, s tettek ígéretet Hápi kacsának, és a leendő tanító néniknek: Turzai Valériának, Háin Tündének, Ivana Štrbacnak, Marina Paunovićnak és Sánta Évának.

Szűcs Budai Engelbert igazgató is szót kért, s megköszönte a tanítóknak, tanároknak a fáradozást, és szólott néhány kedves szót a kicsi elsősökhöz. A műsor elkészítésében részt vállalt Banko Ibolyka, Molnár Sóti Irén, Palotás Alekszandra, Nemes Svetlana, Ivana Štrbac, Danijela Simin, Drenka Vender és Marina Paunović tanítónők.

Koncz Erzsébet

Nyár Görögországban

Ezen a nyáron Görögországban jártam. Évia szigetén, Pefkiben nyaraltunk. Az oda vezető út (busszal) hegyes-dombos országokon (Szerbia, Macedónia és Görögország szárazföldi része) át vezetett, és több mint húsz órán át tartott. A szigetre egy hatalmas kompon jutottunk át, ahova a buszunkat és nagy nyerges vonatokat is felhajtották. Mi a hajó elejében, a legfelső emeleten foglaltunk helyet, és gyönyörködtünk az Égei-tenger látványában.

Pefkiben négy kilométeres strand van és rengeteg vendéglő. A Kleopátra nevű villában kaptunk helyet egy szép kis lakosztályban. A villánk a strandhoz nagyon-nagyon közel volt, csak az úton kellett átmenni.

Több kiránduláson is voltunk. Legelőször Lichadonisára mentünk, amely egy vulkanikus sziget, lakatlan, de nagy strandja van. Ide jachttal

Hatalmas bejárat az Akropoliszon

vittek bennünket a sziget tulajdonosai, Costa és Iorgosz. A tengerben láttunk egy elsüllyedt hajót, és egy fókacsálót is megmutattak.

Az egyik nap kolostorokat látogattunk, és Edipszoszban, a híres gyógyfürdőben is voltunk.

A legnagyobb város, ahova ellátogattunk, Athén, a főváros volt. A halkiszi öreg hidat is megnéztük, de mi az újon keltünk át a kontinentális részre, mivel itt a tenger nagyon keskeny. Athénben az Akropolisz volt a leglátványosabb élményünk, meg az Akropolisz Múzeum. Láttuk azonban az olimpiai stadiont is, meg Hadrianus kapuját. Az Akropoliszon nagyon meleg volt, de megérte, mert nagyon nagy és szép. Eddig történelemből tanultam és láttam képen, de most ott volt előttem, rajta jártam.

A múzeum padlója átlátszó üveg, alatta a régi Akropolisz romjai látszanak. Nagyon tetszettek a vázák és az amforák.

Zámbó Illés, 7. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

A halkiszi (Halkidia) öreg híd

Barátságteszt

**Egy jó haver vagy felszínes barát vagy?
Ez a teszt segít rávilágítani, hogy a te értékrendedben
hol szerepel a barátság.**

- Miről vagy hajlandó lemondani, hogy segíts egy barátodnak?**
 - Semmiről, hiszen nem szeretnék miatta bármiről is lemaradni. (1 pont)
 - Mindenről, mert az ő nyugalma a legfontosabb a számomra. (3 pont)
 - Csak néhány dologról, de akkor is előtte mérlegelem az ezzel járó előnyöket és hátrányokat. (2 pont)
- Úgy gondolsz, hogy egy barátnak...**
 - ...mindig meg kell tartania magának a legbelsőbb gondolatait. (1 pont)
 - ...csak azokat a dolgokat kell elmondania neked, amit te is szívesen hallasz. (2 pont)
 - ...őszintének kell lennie, tudva, hogy te mindig meghallgatod őt. (3 pont)
- Ha egy barátod elárul téged...**
 - ...akkor örökre megszakítod vele a kapcsolatot. (1 pont)
 - ...meghallgatod az ő verzióját, megadva a lehetőséget arra, hogy megbocsáss. (2 pont)
 - ...kérdés nélkül adsz neki egy második esélyt. (3 pont)
- A barátság a számodra:**
 - érdekkapcsolat. (1 pont)
 - kellemes időtöltés. (2 pont)
 - kölcsönös őszinteségen alapuló kapcsolat. (3 pont)
- Minden barátoddal ugyanolyan bizalmas kapcsolatban vagy?**
 - Nem, különbséget teszek barát és barát között is. (3 pont)
 - Szerintem igen. (2 pont)
 - Egyikkel sem osztok meg igazán belső gondolatokat. (1 pont)

Értékelés

5–7 pont: Igazi remete

Nem igazán hiszel az életre szóló barátságokban. Talán nem ismered azokat a cinkos összenézéseket vagy az őszinte, apró gesztusokat, amelyek a szeretet és a bizalom megnyilvánulásai. Elképzelhető, hogy ért már nagyobb csalódás, és ez akadályoz abban, hogy nyitott légy új kapcsolatokra.

8–11 pont: Inkább csak haver

Amikor már nem tudsz egyedül megbirkózni a problémáiddal, akkor eszedbe jutnak a barátaid. Életünk során mindig előfordulnak nehézségek, és olyankor jó dolog segítséget kérni egy baráttól. Nálad azonban ez nem működik feltétel nélkül, és hosszú távon valószínű, hogy a családi kapcsolatokat a barátság elé helyezed. A lényeg, hogy bizalmasaid akkor legyenek melletted, amikor éppen szükséged van rájuk.

12–15 pont: A nagybetűs Barát

Az igazi barátság a számodra szent. Sokkal értékesebb, mint bármilyen más kapcsolat. Mindig készen állsz arra, hogy segíts, áldozatot hozz a barátaidért, anélkül, hogy bármit is kérnél cserébe. Tudod, hogy csak az számít igazán, amikor mosolyt tudsz csalni a másik arcára. Ez igen! Minden elismerésünk!

Horoszkóp

Kos

Rég voltál ennyire alulmotivált, pedig te is tudod, hogy a siker kulcsa a megfelelő hozzáállás. Ne a negatívumokra fókuszálj, hanem apró sikerélményeidre!

Bika

Ne agyalj túl sokat, csak hallgass a szívedre, amikor döntéshelyzetbe kerülsz! Olyan időszak ez, amikor jobban jársz, ha spontán cselekszel.

Ikrek

Nagy lendületben vagy, de a kapkodással csak hátráltatod magad. Egyszerre csak egy dologra koncentrálj, különben hamarosan igen csalódott leszel.

Rák

Ne menj bele semmilyen dologba, amiről nem vagy meggyőződve, hogy hosszú távon az előnyödre válik. Tartsd szem előtt a saját igényeidet, és hallgass a megérzéseidre!

Oroszlán

Tökéletesebb alkalmat nem is találhatnál a tervezgetésre. Képzeld el magad öt év múlva: mit láatsz, hol szeretnél tartani? Engedd szabadjárá a fantáziád!

Szűz

Egyszerűen képtelen vagy odafigyelni az apró részletekre. Mindig elvonja valami a figyelmed. Érdemes lenne kipróbálnod a meditációt, nagy hasznodra válna.

Mérleg

A legtöbbet csak vállat rándítanak, amíg te szinte teljesen padlót fogsz egy bizonyos dologtól. Ne fújd fel ennyire, ráadásul pikk-pakk megoldod.

Skorpió

Ha igazságtalanságot tapasztalsz, ne ücsörögj csendben! Határozottsággal bárkit le tudsz fegyverezni, főleg, ha ésszerű érvekkel állsz elő.

Nyilas

Nagy változások vannak folyamatban, de ne hagyd, hogy ez megzavarjon a hétköznapi teendőd elvégzésében. Tedd csak a dolgod, és járj türelemmel!

Bak

Nem várt kihívásokkal kell szembenézned, de semmi olyannal nem lesz dolgod, amit nem tudnál megoldani. Ne ijedj meg, hanem higgy magadban és minden rendben lesz!

Vízöntő

Totálisan lenyűgöz valami – olyannyira, hogy szinte teljesen megfeledkezel a valóságról miatta. Azért legalább fél lábbal próbálj a földön maradni, nehogy orra ess!

Halak

Hallgass a szívedre, és ne vállald túl magad! Ha úgy érzed, nem állsz készen arra, hogy komolyabban megterheld magad, kérj egy kis időt!

Kedves Bizi!

Segíts! 14 éves vagyok, és 3 probléma nyomaszt:

1. Van egy fiú, akit nagyon szeretek, már 2 éve. Ő, nem figyel rám, mert azt mondja, hogy nem vagyok az esete, mert csúnya vagyok. Már más fiúkkal is próbálkoztam, és elutasítottak. Mindent megtettem, hogy megtetsszek nekik, hasztalanul. Nagyon szeretnék már én is járni valakivel, mert minden barátnőmnek van már fiúja.

2. Nagyon sovány és lapos vagyok, mellbe is. Adjál tanácsot, hogyan szedjek föl néhány kilót, és milyen gyakorlatokat csináljak, hogy nagyobbak legyenek a melleim!

3. Megpróbáltam szabályosan kiszedni a szemöldökömet, de félre sikerült, alig maradt belőle valami. Mit tegyek, hogy szép íves legyen a szemöldököm?

Segíts!

Válasz:

Hááát, akkor menjünk sorjában!

1. Nehéz dolog az elutasítás, de hasznos is, mert ha átgondoljuk a dolgokat, rájövünk, hogy miben hibáztunk. Mivel ezek a fiúk, mind elutasítottak, azt jelenti, hogy nem közülük való az igazi. Először is, ne akarjál minden áron járni valakivel! Inkább várd ki, hogy olyan fiúval találkozzál, akivel kölcsönösen vonzódtok egymáshoz! Eddig még közted és a fiúk között nem történt meg az a kémiai folyamat, ami a szerelemhez vezet. Mielőtt valakinél megtennéd az első lépéseket, mérd föl, ha kell a barátnők segítségével, hogy irántad jelentkeznek-e nála a szimpátia jelei: pl. ha meglát, és a közeledben van, köszön, rád mosolyog, tartja az ajtót, hogy bemenj rajta, udvariasan elenged, egyszerűen segítőkész; megpróbálja felhívni magára a figyelmedet, focibravúrokat produkál, lökdösődik a barátaival, nagymenősködik előtted, stb. Az is a tetszés jele, ha kihúzza magát, egyenes háttal áll, vagy ül, amikor ott vagy a közelében; ha pl. megérinti az arcát, amikor meglát; ha igyekszik megnevettetni téged; ha tetszel neki, akkor figyelmesen meghallgat, szinte issza a szavaidat; minden alkalmat megragad, hogy hozzád érjen, még akkor is, ha ez durváskodásnak tűnik; ha keresi a tekintetedet, és úgy tűnik, hogy elveszel a szemeiben, stb. Ha a jelekből jó néhány jelen van, akkor biztos lehetsz abba, hogy van esélyed a kiszemelt fiúnál. Hogy neked tetszik-e a fiú, abból látod, hogy amikor megjelenik, gyorsabban kezd el verni a szíved, elakad a szavad, amikor megjelenik, amikor eszedbe jut, rá gondolsz, jóleső érzés fog el, izgalom lesz úrrá rajtad, mosolyra húzódik a szád, róla álmodozol az órákon, és nehezebben megy a figyelés, meg a tanulás,... Különbösen is, minél jobban igyekszel fiút keríteni magadnak, annál több elutasításban lesz részed, mert ráérez a másik fél, hogy az érzelmek hiányoznak, és az emberek zöme menekül az ilyen személyektől, akik mindent megtesznek, hogy..., akik nagyon igyekeznek. Szóval, várd ki, hogy az érzések kölcsönösen legyenek, akkor biztos, hogy sikeres kapcsolat lesz köztetek.

2. Ami a testalkatot illeti, nem sokat tehet az ember fia, lánya. És azt is tudnod kell, hogy vannak később érő típusok is, akiknél a domborulatok később jelennek meg. Mindenesetre vedd szemügyre az édesanyádat és a család női tagjait, és következtethetsz arra, hogy milyen testalkotad lesz, miután befejeződték a serdülőkori változások. Addig is sokat tehetsz a rendszeres testmozgással, tornával, a rendszeres, kiegyensúlyozott, egészséges táplálkozással. Csizold magad minden szempontból,

figyelj a test és az arcbőr ápolására, de a modorodra is, fektess a szellemi szépségedbe is, hogy művelt, olvasott személy legyél, akivel mindenről lehet beszélgetni. Akkor biztos, hogy idősebb korodban jobban fel tudod magad találni a másik nem társaságában.

3. Ami a szemöldökformázást illeti, a legjobb, ha ezt kozmetikus szakemberre bízod, mert már te is megtapasztaltad, hogy az önmagadon végzett „kézimunka” sokszor balul sül el. Biztos, hogy nálatok is működik kozmetikai szalon, ahol a kozmetikusnő szívesen ad tanácsot, és aránylag olcsón elvégzi ezt a szépítési műveletet. A legjobb lenne azonban, ha még egy ideig a természetre bízod a dolgot, hogy az formázza, alakítsa a szemöldököd ívét és szépségét, nehogy a végén, rajzolnod kelljen a szemöldököt helyett, hogy kiszednéd.

Mindenesetre és minden szempontból legyél türelmes önmagaddal és másokkal is!

„3P”

Kedves Bizalmas sorok!

13 éves vagyok és szerelmes egy nyolcadikos fiúba. A gondom az, hogy nem az én iskolámba jár, és csak az edzéseken találkozok vele. Amikor meglátom, nagyon örülök, és legszívesebben szétkürtölném a világnak, hogy milyen szerelmes vagyok. Úgy látom azonban, ezt nem tehetem meg, mert a második legjobb barátnőm is szerelmes belé. Nagyon megharagudna rám, ha megtudná, hogy én is ugyanabba a fiúba zúgtam bele, mint ő, aki már jó ideje megmondta, hogy örülden tetszik neki. Attól félek, hogy ha kitudódna, véget érne a barátságunk. Én biztosan tudom, hogy a fiú őt nem szereti, de ha én mondanám meg neki a valóságot, biztosan összetörném a szívét. Szenvedek, mert a fiú folyton engem néz, és nem egyszer rám mosolygott. Már mások is, mondták az edzésen, hogy biztos tetszem neki. Nem tudom, meddig tudom titkolni az érzéseimet. Én szeretném, ha tiszta szívvel lehetnék szerelmes, de félek, hogy emiatt elveszíteném a barátnőmet. Mit tegyek? Segíts!

„ET”

Válasz:

Kedves ET!

Azt gondolom, hogy még egy kicsit titkolódnod kellene, mert az idő megteszi a magáét, és nagy valószínűséggel minden a helyére kerül majd. Valahogy a barátnődben kellene tudatosítani, hogy a fiú nem érdeklődik utána. Hogy kikristályosodjon benne, a fiúnál semmi esélye sincs. Esetleg felhívni azokra a fiúkra a figyelmét, akik kimutatták iránta a szimpátiájukat. Időközben próbálj meg egy kicsit többet a másik barátnőddel együtt lenni, amikor edzésre mész, hogy teszteled a fiút, valóban tetszel-e neki, és pontosan te vagy a mosolyának és a kedvességének a célpontja. Csak miután teljesen biztos vagy abban, hogy te vagy a valódi szimpátia, kezdeményezz a barátnőddel egy őszinte beszélgetést, amikor elmondod neki, hogy mennyire fontos neked, mint barátnő, de a fiú is nagyon tetszik, és te is tetszel neki. Ha megharagszik rád, és csúnyán viselkedik veled, akkor vedd úgy, hogy megbukott az igaz barátság teszten, nem volt igaz barátnő, és nem érdemelte ki a te barátságodat. Tudnod kell, hogy az életben jó néhány próbatétel mennek keresztül a barátságok és a szerelmek is, és ezek a próbatételek rostálják ki azokat, amelyek végigkísérnek bennünket az életünk nagy részén. Ne feledd, hogy sokat tanulunk a sikereinkből, de még többet a kudarcainkból, a csalódásokból, mert ezek erősítenek meg bennünket az élet viszontagságaira. Az életnek pedig egyaránt fontos részei a fájdalmak, csalódások és a pozitív érzelmek is, és meg kell tanulnunk bánni velük, feldolgozni őket. Tehát, várjuk a beszámolót arról, hogy hogyan oldódtott meg a gondod. Szorítunk neked!

A jó fogkefe

Manapság, mikor annyira fontos, hogy ápoltak, divatosak legyünk, hajlamosak vagyunk a tisztálkodásunkat gépiesen és gyorsan elvégezni. Pedig érdemes néha megállni és utánajárni, hogy mennyi új dolog és irányzat jelenik meg. Így van ez a fogkefék és a szájjápolás többi eszközének esetében is.

Melyek a legfontosabb szempontok a fogkefeválaslásnál? Mit tehetünk azért, hogy a fogaink a lehető legtovább épek és egészségesek maradjanak?

Pár éve még mindenki a legkeményebb sörteszálú fogkefével mosta a fogát, minek eredményeképpen fognyaki érzékenységek alakult ki, mely igen heves fájdalommal jár hidegre, melegre, édesre és savanyúra is. Az éveikig végzett

helytelen fogmosás kemény fogkefével, nemcsak a fogakat károsítja, hanem az íny visszahúzóódását is eredményezi.

A kemény sörtejű nem jó

Amikor fogkefét választunk, ne a kemény, hanem a közepes, vagy még inkább a puha sörtejű fogkefét emeljük le a boltok polcairól. A puha sörteszálú fogkefék mosási hatékonysága, annak ellenére, hogy puha, tökéletes, ugyanis bizonyos márkák esetében a sörteszálak mennyisége tízszeres a hagyományos fogkefékéhez képest. A sűrű szövés miatt a fogkefe sörtei nem karcolva tisztítanak, hanem szinte törölnek. További előnye a puha sörteszálaknak, hogy minimális nyomóerő hatására behajlanak a legkisebb egyenetlensé-

gekbe is, könnyebben követik a fog domborulatait, és kitűnően tisztítják azokat.

Rugalmasság, változó méretű sörteszál, méret

A fogkefe kiválasztásakor érdemes figyelembe vennünk a fogkefe nyakát is. Azok, amelyek flexibilisek, vagy merevek, de szögben hajlanak, nem irányíthatók olyan precizitással, mint az egyenes fogkefék.

Másik fontos szempont a fogkefe fejének a nagysága. A hátsó fogak elérhetősége szempontjából

minél kisebb a fej, annál jobb. Tehát a legjobban használható fogkefe napjainkban egyenes, kis fejű, a sörteszálak egyenlő hosszúságúak és puhák, sűrű szövésűek.

A fogkefe nem elég

Ne higgyük azonban azt, hogy ha beszereztük az ideális fogkefénket, és kellő ideig mostuk vele a fogunkat lefekvés előtt, akkor mindent megtettünk a fogaink védelme, egészsége érdekében. A fogkefe ugyanis csak a rágófel-szint, illetve az ajkak és a nyelv felé eső fogfelszíneket tisztítja, a fogak egymás felé néző felszíneit nem éri el. Ezeket a fogselyemmel tudjuk tisztán tartani.

Egy jó fogkefe, egy megfelelő fogköztisztító eszköz és a rendszeres önkontroll hosszú távon egészséges, gyönyörű fogakat és kevés fogorvosi rendelőben eltöltött percet biztosít.

Dolgok, amiket abba kell hagynod saját magadért

Nem tudsz visszamenni az időben, hogy megváltoztasd a múltat, de bármikor új jelent hozhatsz létre magadnak. Ehhez azonban le kell számolnod mindazzal, ami visszahúz.

1. Ne tölts időt olyan emberekkel, akik elkedvtelenítenek!

Az élet rövid, és épp elég nehézséggel kell megküzdenünk. Ezért felejtsd el azokat a „barátokat”, akik kihasználják, érzelmileg zsarolnak, és állandóan másokat cikiznek, hibáztatnak, szidnak! Ne vágj olyanok társaságára sem, akiknek soha nincs idejük rád: akik számára fontos vagy, azok előbb-utóbb mindig tudnak időt szakítani rád.

2. Ne menekülj a problémáid elől!

Nézz szembe azokkal a konfliktusokkal és nehézségekkel, amelyek régóta kísértenek. Nem, nem lesz könnyű – viszont nem is kell keddről szerdára mindent megoldanod. Fokozatosan, lépésről lépésre haladj! Nem baj, ha nem megy minden azonnal úgy, ahogy szeretnéd: tudod, a kisgyerek is úgy tanul meg járni, hogy közben sokszor elesik, megüti magát.

3. Ne hazudj magadnak!

Bármikinek hazudhatsz a világon (bár nem ajánljuk, hiszen a hazug embert hamarabb utoléri, mint...), de soha ne hazudj magadnak! Összezavar, felkavar, rossz utakra visz téged minden hazugság, ezért mindig légy őszinte önmagadhoz.

4. Ne akarj másokon segíteni a saját károdra!

Fontos, hogy segíts másokon minden rendelkezésre álló eszközzel, de ne felejtse el: csak akkor tudsz más poharába önteni a szomjazás veszélye nélkül, ha a saját poharad tele van. Először mindig magadat kell feltöltened, mielőtt egy szerettednek segíteni próbálsz. És tudd: megmenteni senkit sem lehet, csak ha ő is akarja... és tesz is érte.

5. Ne akarj az lenni, aki nem vagy!

Bizonyára észrevetted már, hogy az egész világ arról szól, hogy más legyél, mint aki és ami vagy. Szébb, karcsúbb, okosabb, trendibb, sikeresebb, gazdagabb, tehetségesebb, különlegesebb akarsz lenni, mint mások, mert megszoktad: a társadalmunk ezeket az erényeket tiszteli első-sorban. Pedig mennyivel több esélyed volna a boldogságra, ha egyszerűen önmagad lennél!...

6. Ne félj attól, hogy hibát követsz el!

Tenni valamit és hibázni egyszer, kétszer, tízszer még mindig hasznosabb, mintha egyáltalán semmit sem csinálnál. Ha a nagy tudósaink képtelenek lettek volna szembenézni a kudarcral, valószínűleg ma se gyufa, se villany nem volna...

7. Ne gondolj arra, hogy nem állsz készen a célod megvalósítására!

Mindannyian hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy igazán boldogok akkor leszünk, ha ezt vagy azt a célunkat sikerül megvalósítanunk, ugyanakkor közben úgy érezzük, még

nem érett meg a helyzet erre. Nos, mindkető tévhit: egyrészt a boldogság nem külső tényezőktől függ, másrészt pedig igenis ki kell lépned a komfortzónádból, már most, ahhoz, hogy elérhesd a célod.

8. Ne irigykedj folyton!

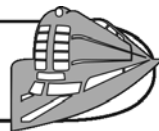
Amikor irigy vagy, igazából négy dolog történik: más életére koncentrálsz, ahelyett, hogy a magadét építenéd; energiát veszítesz azzal, hogy negatív érzéseket szabadítasz fel magadban – ez csak neked árt, ugye tudod? –; voltaképpen nem mondasz valamire, amire te magad is vágysz, tehát képtelenné válsz a bevonására; elfelejtetted, hogy mi mindenért lehetsz hálás az életben, amit viszont más irigyelhet(ne) téled.

9. Ne dédelgesd a sérelmeidet, ne tarts haragot!

Igen, van, hogy nagyon mély fájdalmat okozott valaki, akiben megbíztál. Igen, előfordul, hogy igazad volt, mégis te húztad a rövidebbet. Természetesen hazudnál magadnak, ha ezeket az eseményeket meg nem történtené nyilvánítanád, de erre nincs szükség. Hagyj magadnak egy kis időt, hogy megértsd, mi miért történt, de aztán engedd el a kötelet. A megbocsátás önmagunk felszabadítása. Neked lesz könnyebb, ha elengeded a sérelmeket.

10. Ne panaszkodj állandóan!

Néha jólesik, ha vájkálhatunk a sebünkben, és részvétet ébreszthetünk másokban. Egy idő után azonban az önsajnálát és a panasz olyasfajta spiráljába kerülsz, ami teljesen felemészt a negatív rezgéseivel. Légy tudatos, figyelj arra, hogy a figyelmedet mire fordítod: a fájdalom és a szenvedés természeténél fogva még több fájdalmat és szenvedést hoz.

Szorbok földjén

Kik a szorbok, hol élnek, és milyen nyelven beszélnek? Van-e közüük a szerbekhez?

Sok magyar, ha a szorbokról hall vagy olvas, először azt hiszi, rosszul hallotta. Vannak szerbek, de ki hallott még szorbokról?

Ne titokzatoskodjunk: a szorbok egy szláv nép, Németország délkeleti csücskében, a Szászországhoz tartozó Felső-Lausitz és a Brandenburghoz tartozó Alsó-Lausitz tartományokban élnek. A szláv nyelvekben Lausitz valójában Lužica, ezért a szerbek lužički srbinek nevezik a szorb népet, de magyarul is hallani: luzsikai szerbek. Bárhogy is nevezzük ezt a német földbe élődött szerb népcsoportot, alig maradtak, és így is két nyelvjárást használnak. Alsó- és felsőszorb nyelvjárást különböztetünk meg, az előbbi 10–20 000, az utóbbit kb. 40 000 ember beszéli.

A szorb nyelv nem a szerbhez, sokkal inkább más szláv nyelvekhez áll közel: a lengyelhez hasonlít abból a szempontból, hogy kiterjedt a „lány” mássalhangzók rendszere, és nem különböztet meg rövid és hosszú magánhangzókat; de nazális („orrhangú”) magánhangzók sincsenek benne, a hangsúly az első szótagra esik. Az alsószorb inkább a lengyelhez, míg a felsőszorb inkább a csehhez áll közel.

És mi van a szerbekkel? Vajon szerbek-e a szorbok? A két népnév hasonló csengése nem a véletlen folyománya: mindkettő ugyanabból a szláv törzsnévből alakult ki. A szorbok saját magukat Serbsce, Serbski stb. néven nevezik. (A szerbek viszont magánhangzó nélkül: srpski.) Ugyanakkor a német *Sorb* elnevezést sértőnek érzik. Németül inkább *Wend*nek hívják

Bautzen kis Prágaként is emlegetik

őket: ezt az elnevezést egy másik szláv népcsoportra, a magyarországi szlovénekre is szokták használni, de ebből származik Velence neve is. Túlnyomó többségük a mai Németország délkeleti részében él, Csehország, Lengyelország és Németország háromszögében.

Egykor jóval nagyobb vidéket laktak, mint most. A németek folyamatosan szorították ki a helyi szlávokat. Lausitz különben is hol Lengyelországhoz, hol valamelyik német fejedelemséghez tartozott.

Más szóval, nem kerülne sok időbe, ha szeretnének bejárni a szorbok földjét. Központ-

juk Bautzen, Felső-Lausitz központja, a 40 ezer lakosú városka mindössze 1-2 százaléka szorb, mégis kultúrájuk legjelentősebb központja. „Kis Prágaként” is emlegetik, mert a cseh fővároshoz hasonlóan rengeteg tornya van. Az egyik legjellegzetesebb a Szent Péterről elnevezett katedrális, amelynek érdekes története van. A templom egyedülálló Németországban, mert két egyház használja katedrálisként a gótikus és barokk elemeket sorakoztató építményt. A római katolikusok és az evangélikusok egyaránt püspöki templomként használják nagy egyetértésben 1530 óta. Emiatt a vallási tolerancia mintaképe. A templomban korlát határolja el a saját oltárral rendelkező katolikus és evangélikus oldalt, de nagy ünnepekkor egybenyitják a két részt. Városnézés során a magyar látogató meglepődik, mert az egyik várkapu felett egy Mátyás királyt ábrázoló dombormű áll. Bautzen ugyanis Morvaország részeként Mátyás fennhatósága alatt állt a 15. század végén, és királyunk elrendelte a várfal megerősítését. Ennek emlékéül 1486-ban domborművet faragtak az egyik várkapu fölé, amelynek másolata többek között Budapesten is megtalálható, a Hilton Szállóba beépített domonkos-rendi templom falában.

Lakók a templomtornyban

A bautzeni Szent Péter katedrális 83 méter magas tornyának lakója is van: egykor a templom gondnokának adtak egy lakrészt a toronyban, amely hivatalosan is az ő tulajdonát képezte. Leszármazottai ma is ott élnek, mintegy 55–60 méter magasan, felvonó nélkül. Jaj, nekik, ha otthon felejtenek valamit...

Lányok szorb népviseletben

Számjáték – Sudoku

	8	5		2	1	4		
9				4	8		3	
	2	7	3	9		8		
			9	6	7			8
	1							
	5							9
		4			5			
					4		7	3
5		6		3		2	8	

Az ábrát 1-től 9-ig terjedő számokkal kell kitölteni úgy, hogy egy-egy sorban, oszlopban és nagyobb négyzetben minden szám csak egyszer forduljon elő.

Kitöltőcske

1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

Vízszintesen:

1. Kolbász németül,
2. Megokolás,
3. Szájhagyomány,
4. Vérszívó rovar,
5. Laboratórium,
6. Női név,
7. Görög D betű,
8. Görög O betű,
9. Ösztönöz.

Ha összeolvasod a kiemelt oszlopba kerülő betűket, megtudod, hogy Novak Đoković hol lett világbajnok a teniszben.

Kicsi sarok

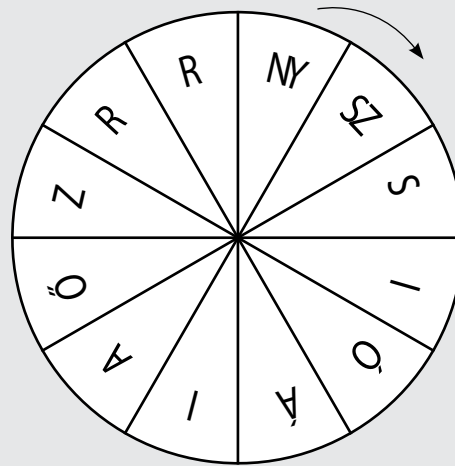
Szókihúzó

H	C	T	O	R	T	A
A	Á	M	Á	É	Á	L
T	P	T	R	P	T	M
O	A	R	I	A	A	A
H	D	Ó	L	ZS	Á	L
A	L	Ó	Z	S	Á	R
H	A	J	L	A	K	K

ALMA
CÁPA
HATÁR
HÁTIZSÁK
HAHOTA
HAJLAKK
LÁSZLÓ
ODOL
RÁSZÓL
RÉPA
RIA
TORTA

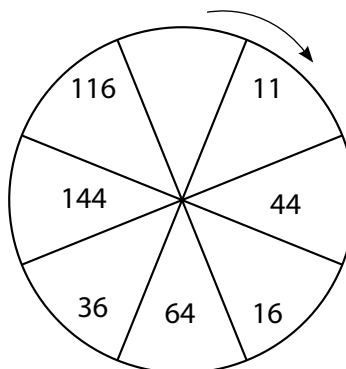
Húzd ki a fenti szavakat, amelyeket balról jobbra, jobbról balra, fentről le és lentől fel, valamint az átlók irányában találsz meg! Ha összeolvasod a kimaradt betűket, egy női nevet kapsz eredményül.

Logikusan

A körökben levő betűk egy bizonyos logikai sorrendben követik egymást, ha erre rájössz, már könnyű lesz a virág nevét összeolvasni.

Körszámtan

A körökben levő számok egy bizonyos logika szerint követik egymást. Ezt kell kitalálnod, s máris megvan a keresett szám.

ELSŐSEGÉLY

Jaj, folyik a vérem!

Latam már sok merész gyermeket – felnőttet is –, aki úrrá lesz minden nehézségen, ám ha látja, hogy vér folyik, elsápad, és kész elfutni, ahelyett, hogy segítene a bajba jutott társán. Mivel mindenkit érhet baleset, jó tudni, mi a teendő ilyenkor. Lehet, hogy megszalad az éles kés, máskor egy kiálló vasdarab okoz sérülést, netán elesel, és egy éles kő megsebez.

Ilyenkor fő a hidegvér, mert ha folyik is a „piros nedű”, semmi vész, tisztul a seb, és hála Istennek, van elég vére az embernek. Ha piszkos, poros a seb, először bő vízzel öblítsd le, mert biztosan nincs kéznél oxigénes víz, bár az jobb lenne, mert egyben tisztít és fertőtlenít is. Ezután a vérzés magától is rendszerint csillapodik, hiszen beindul a szervezet védekező folyamata, a vérárvadás. Közben próbáld meg valamilyen fertőtlenítőszerrel előkepergetni, melyet egy csomócska vattára vagy kötszerre téve csak a seb környéki bőrfelületre alkalmazz, és ne magára a sebre! Alkoholos vagy jódos fertőtlenítő helyett szükségből jó bármely tömény alkohol. Ezután – ha van kéznél – steril gézlapocskát követez, majd fásli, hiányában tiszta, fehér papírzsebkendő vagy valamilyen vászondarab is megteszi.

Mi volt előbb? A tudomány vagy a technika?

Elgondolkoztál már azon, hogy mi alakult ki előbb: a tudomány vagy a technika? Olvasd el az alábbiakat, s megtudod!

A tudomány csak az írás feltalálását követő időben alakulhatott ki, mert írás nélkül pontos, lerögzített tapasztalatok nem gyűlhetek össze, s így nem kerülhetett sor ezek általánosítására sem. Gyártás, munka azonban már addig is volt. Sőt, az olyan találmányok, mint pl. a kerék, a csónak, a szövés, fonás, a fazekaság, a fémek olvasztása és kovácsolása stb. már az ún. barbárság idejében születtek meg. Vagyis hosszú-hosszú évezredekkel az írás feltalálása előtt. Tehát: technika előbb volt, mint tudomány.

Persze a tudomány kialakulása visszaható, mégpedig rendkívül termékenyítő módon, a technika fejlődésére. A technika fejlődése egyre gyorsabb lett, s a hajtóereje is szédületesen megnőtt a tudomány befolyása alatt.

Miért hervad a virág?

Angol kutatók szerint a vázába tett virágok gyors hervadását a vízben gyorsan elszaporodó baktériumok okozzák. Ezek a baktériumok szép számban vannak jelen a vízvezetékben és azokon a vágóeszközökön, amelyekkel levágjuk a virág szárát.

Éppen ezért ajánlatos a vízbe valamilyen baktériumölő szert tenni, ami megakadályozza a kórokozók elszaporodását. A baktériumok úgy okozzák a virág gyors elhervadását, hogy elzárják a szállítóedényeket, és így a víz nem jut el a növénybe.

Tudod-e?

Mióta festik magukat az emberek?

Legalább a régi kőkortól fogva (a barlangi leletek között a maihoz hasonló ajakfestékeket találtak), de valószínűleg még régebből. Az őskori népeknél a festékek, kenőcsök készítése, megszerzése majdnem olyan fontos volt, mint az élelemszerzés.

Alszanak-e a növények?

Nem, bár egyesek még a leveleiket vagy virágaikat is összecukják éjszakára. Igaz ugyan, hogy a szervesanyag-képzés napfény híján szünetel, de annál élénkebben folyik a nappal képződött anyagok lebontása, átalakítása és szállítása.

Milyen eredetűek a számjegyeink?

A számjegyeink mai alakja indiai eredetű, Európába az arabok révén kerültek a 10. században. Elterjedésüket a 16. század közepétől számítjuk.

European (descended from the West Arabic)	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Arabic-Indic	.	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
Eastern Arabic-Indic (Persian and Urdu)	.	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
Devanagari (Hindi)	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९
Tamil		௦	௧	௨	௩	௪	௫	௬	௭	௮

Tudod-e?

Száz éve szabályoznak a villanyrendőrök

Száz éve, 1914. augusztus 5-én gyulladtak ki elsőként azok a jelzőfények az amerikai Clevelandben, amelyek az addigra jelentőssé váló autóforgalmat voltak hivatottak szabályozni és ezzel biztonságosabbá tenni. Az első lámpákon még csak piros és zöld fény világított, viszont volt mellettük egy csengő, hogy aki még nem szokta meg a lámpák jelenlétét, az is odafigyeljen. A ma is ismert, három színt használó lámpa hat év múlva került ki az utakra.

Megelőzve az autókat is

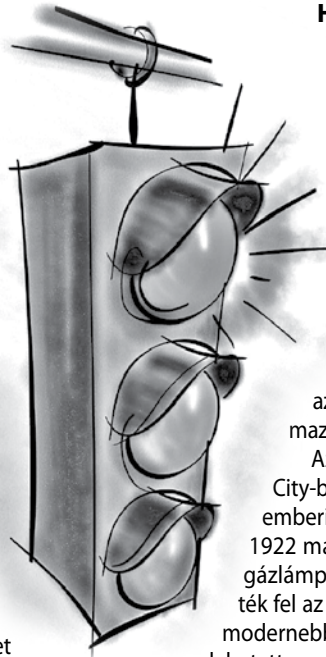
Bármilyen furcsa, de a jelzőlámpák előbb jelentek meg az utakon, mint az autók.

Londonban, ahol meglehetősen sok a keskeny utca, a tizenkilencedik századra annyira megnőtt a lovas kocsik forgalma, hogy ha el akarták kerülni a kocsik összevekedését, akkor tenni kellett valamit a közlekedésük szabályozására. Ezért a briteknél már 1868-ban megszületett a lámpa ötlete, amelynek használatát azonban egy drámai esemény miatt a villamosítás megjelenéséig felfüggesztették. A tervet egy nottinghami vasútmérnök, John Peake Knight készítette, a vasúti közlekedésben alkalmazott villanyrendőrök ihletésére. Mivel azonban még nem volt villanyáram, csak gázt alkalmazhatott a piros és zöld fényrel világító lámpák használatához. Az első szerkezetet a Westminster-palota előtt szerelték föl. A lámpa mellett folyamatosan ott kellett állnia egy rendőrnek, hogy mozgassa a kart, amely mindig eltakarta a lámpa éppen „leváltott” fényét. Valami okból azonban nem tudták biztonságosan felszerelni, ezért a lámpából folyamatosan szivárgott a gáz, ami miatt 1869. január 2-án be is következett egy robbanás. A szolgálatban lévő rendőr életét veszítette a balesetben, így ezt a fajta eszközt a britek hosszú időre mellőzték.

Hogyan szabályozták a forgalmat a villanyrendőrök előtt?

A legkézenfekvőbb megoldás természetesen a rendőrök kiképzése volt arra, hogy érthető, egyértelmű jelzésekkel irányítsák az autók forgalmát. Ezeket a jelzéseket a mai napig használják, minden olyan esetben, amikor egy szokatlan esemény miatt rendőröknek kell kézben tartaniuk a helyzetet. Ilyenkor a következő szabályok érvényesülnek: Ha a rendőr szemben vagy háttal áll nekünk, az a „piros” jelzéssel azonos, vagyis azt jelenti, hogy „Állj meg”. Ugyanezt jelenti, ha a rendőr feltartja a tenyerét. Amikor a rendőr oldalt áll hozzánk képest, akkor mehetünk – kivéve, ha ismét a tenyerét mutatja felénk, vagy a felénk lévő karját maga elé tartja. Ilyenkor azt jelzi nekünk, hogy a szemből érkező autók kanyarodhatnak. A lámpák színváltásának megfelelő pillanatokat a rendőr azzal jelzi, hogy a karját vagy a botját a magasba emeli. Ilyenkor mindenkinek meg kell állnia, kivéve annak, aki már nem tud biztonságosan megállni, tehát jobb, ha továbbhalad. Emellett léteznek kiegészítő jelzések is, amelyek sürgethetik vagy lassításra inthetik az autósokat, illetve arra, hogy előtte vagy mögötte kanyarodhatnak.

Annak ellenére, hogy a világban a múlt század elejétől már igen sok helyen működött villanyrendőr, a jelentősen szegényesebb autóállomány miatt jó néhány európai országban a rendőröket vették igénybe. A rendőrök télen-nyáron álltak egy kis, négyszögletes dobogón az egyre bűzősebb kereszteződésekben, órákon át szívták a benzingőzt és elviselték a forróságot, az esőt vagy a havat, és olykor egy-egy megcsúszó teherautó vagy autóbusz is lesodorhatta őket a helyükről.

Hogyan születtek az első villanylámpák?

Az egyesült államokbeli Salt Lake City-ben 1912-ben egy rendőr találmánya alapján alkalmazták az első zöld-piros elektromos lámpát. Ezt a lámpatípust szerelték fel azután egy korszerűsített változatában a nevezetes 1914. augusztus 5-ei napon Clevelandben. A lámpa két színe (piros és zöld) mellett egy berregő hang is felhívta az emberek figyelmét a forgalmi rend változására. Vészhelyzet esetén a lámpát a rendőrség és a tűzoltóság át tudta állítani a maga számára kedvező módon. Az első három színt használó közlekedési lámpát 1920-ban szerelték fel Detroitban, szintén egy rendőr, William Potts jóvoltából.

1923-ban egy különösen kreatív ember, az addigra már az egyéb újításaival hírnevet szerző Garrett Morgan szabadalmaztatott egy saját készítésű közlekedési lámpát.

Az első összekapcsolt közlekedési lámpahálózatot Salt Lake City-ben állították fel 1917-ben. Ez hat részegységből állt, de még emberi irányítás kellett hozzá. Az első automata irányítású lámpák 1922 márciusában jelentek meg Houston városában. Az egykori gázlámpa-baleset miatt óvatosabb britek végül 1927-ben szerelték fel az első villanyrendőröket. Ezután sorra következtek az egyre modernebb készülékek, amelyeket már kifinomultabb módszerekkel lehetett egymáshoz hangolva beállítani.

A legtöbb országban a zöld a „szabad” (mehetsz!), a sárga „készülj fel a megállásra!”, és a piros az „állj!”. A sorrend azonban országonként eltérő lehet. Az Egyesült Királyságban pl. épp a miénk fordítottja: zöld – sárga – piros.

Cukrázskodjunk!

Kekszes-tejfölös csodasüti

Hozzávalók:

- 60–70 dkg szögletes háztartási keksz
- 2 nagy pohár tejföl
- 9 púpos evőkanál cukor
- 3 csomag vaníliás cukor
- 1 evőkanál kakaópor

Elkészítés:

1. Az egyik pohár tejfölt kiborítjuk egy tálba, amelyben meg lehet keverni. Hozzáadunk 4 evőkanál cukrot és 2 csomag vaníliás cukrot, majd jól elkeverjük. A másik tejfölt is kiöntjük, és hozzáadunk 5 evőkanál cukrot, 1 csomag vaníliás cukrot és a kakaóport. Ezt is jól elvegyítjük.

2. Egy közepes méretű tepsibe (20x30 cm) lerakunk egy sor kekszet, ráöntjük a vaníliás tejfölt 2/3-át, majd rárakunk egy sor kekszet, erre öntjük a kakaós tejfölt 2/3-át és ismét egy sor kekszet teszünk rá. Erre rátöltjük a maradék tejfölös krémet, és óvatosan szétkenjük, hogy befedje a kekszet.

3. Villával vagy fogpiszkálóval összekeverjük, amitől érdekes mintát kapunk. Ezután legalább 12 órára hűtőbe tesszük, hogy a keksz megpuhuljon.

4. Utána megpróbáljuk keksz méretűre szeletelni vagy ahogy sikerül. Nagyon finom és mutatós süti.

Egészségmániások

Két egészségmániás beszélget:
 – Napi egy almával távol lehet tartani az orvost a háztól – mondja az egyik.
 – Ja, különösen, ha pontosan célzol – helyesel a másik.

Veszélyes lett az öcsi

– Doktor bácsi, tessék gyorsan jönni! A kisöcsém megette a kutyatápszert!
 – Na és mi lett vele?
 – Megharapta a postást!

Gyanús!

A másfél mázsás súlylökő mamája panaszkodik:
 – Rémes, egész vagyonba kerül a fiam kosztja. Csak tejre ezreket költök havonta.
 – De hiszen ez borzasztó! – sápítózik a szomszédasszony. – Miért nem vesz neki inkább egy tehenet? Olcsóbb!
 A mama legyint:
 – Vettem.
 – És?
 – Megette!

Nyelvész

– Hogy mondják egy szóval azt, hogy a kéz a lábhoz tartozik?
 – Karalábé!

Napsütés

– No, Cilike, tudod-e, mi történe akkor, ha kialudna a Nap? – kérdezi a tanító néni az órán éppen cseverésző tanítványát.
 – Nagyon jó lenne – feleli a lányka –, mert elmúlna a sok csúnya szeplőm.

Már nem nevet

– Miért sírsz, Pistike?
 – Apukám ráütött az ujjára a kalapáccsal.
 – És emiatt te sírsz?
 – Először nevettem!

Próbáld ki!

Két kisiskolás tanakodik:
 – Mit gondolsz, miért nem tudnak a halak beszélni?
 – Próbáld meg egyszer, ha tele van a szád vízzel!

Legrövidebb

– Melyik hónap a legrövidebb?
 – A május – mert csak öt betűből áll!

Ért hozzá

– Hogy mondhatja egy ilyen semmihez sem értő alak a művemre, hogy rossz? – háborog a festő.
 – Ugyan, kérem, én a tojásról is megmondom, hogy rossz, pedig sohasem tojtam – feleli öntudatosan az illető.

Majd visszkapják!

Samuka rosszkodik, ezért az apja alaposan elpáholja. A gyerek egy darabig szótlanul nyeli a könnyeit, majd kifakad:
 – Remélem, tudod, hogy ezt a verést az unokáid fogják visszakapni?

Okos Tóni

– Mit csinál az ember, ha fegyvertelenül sétál a pampán, és megtámadja egy oroslán? – kérdezte Okos Tónitól egy barátja.
 – Türelmesen vár, amíg a türelem rózsát terem – mondja Tóni. – Azután a rózsabokor mögött elbújik az oroslán elől.
 – Jó a válasz! Nesze jutalmul egy alma!
 – No lám! Ha ez az alma ott lenne a pampán kóborló kezében, még könnyebben elbánná azzal a fránya oroszlánnal.
 – Hogyan?
 – Hát eldobná az almát, s mivel az alma nem esik messze a fájától, felmászna a fára. Így alaposan lóvá tenné az oroszlánt, a lovon pedig elmenekülne.

Kovács és Varga

Kovács és Varga találkozik az utcán. Kovács egy csomagot visz a hóna alatt. Varga megkérdezi:
 – Hová viszed azt a csomagot?
 – Az operába megyek. A Figaró házasságát játsszák, és ugye nem illik üres kézzel mennem!
 – Szerencsétlen flótás! – mondja Varga. – Én a múlt héten a Hattyúk tavára vettem jegyet, és csónakot kellett bérelnem!

Irigyedés

– Irigylem azt a filmsztárt, aki nap mint nap szerelmes leveleket kap.
 – A szerelmes lányokat irigyled tőle?
 – Dehogy! A bélyegeket!

Halszelídítés

Az amatőr horgászt megkérdik, fogott-e már életében valamit.
 Így felel:
 – Még nem, de ennek a tónak az összes halát már úgy megszelídítettem, hogy mind a horgomról eszik!

Rossz a tévé

Egy idősebb londoni hölgy tévét vásárolt. Az első napon labdarúgó-mérkőzést nézett végig, a következőn pedig rögbiközvetítés volt műsoron. Ezután dühöngve rohant vissza a boltba:
 – Kérem szépen, önök nekem hibás készüléket adtak! – mondta az eladónak.
 – Mi a hibája? – érdeklődött udvariasan a kereskedő.
 Mire a hölgy:
 – Tegnap kerek volt a labda, ma pedig már ovális!

Jó magyarázat!

– Miért van az elefántnak picike farka?
 – Hogy könnyen meg tudjon fordulni a telefonfülkében.

A színvakság előnye

Elhagysz miatta?!
 Csak azért, mert híres színész nő?!

Toto

Az elefánt talpa

- Miért fehér az elefánt talpa?
- Hogy álcáznia tudja magát, ha háton úszik egy tejfeleskőcsőgben.

Baglyok

Történt egyszer éjszaka, hogy három bagoly ült a fán. Egyikük nagyon megéhezett, és elindult vadászni. Egy idő múlva visszatért a fához véres csőrrel.

- Láttátok azt a disznót az udvarban? Na, azt ettem meg.

Éhes lett a másik is, és ő is elindult a sötétségben. Ugyancsak véres csőrrel tért vissza.

- Láttátok azt a tehenet a réten? Na, azt ettem meg.

Elindult a harmadik is. Két óra múlva visszatért véres fejjel.

- Láttátok azt a táblát a sarkon? Mert én nem.

Nyuszika a határon

A nyuszikának nem volt útlevele, ezért megkérte a medvét, vigye át a határon.

- Jól van, nyuszika, majd a zsebembe teszlek.

Amikor a medve a határra ért, megkérdezte tőle a vámos:

- Mi van nálad, medve koma?

- Pénztárca, egy csupor méz, no meg a barátom fényképe - válaszolt a medve, miközben nagyot csapott a zsebére!

Magyarórán

- Ragozzátok a menni igét jelen időben! - mondja a tanár.

- Én megyek..., te méész..., ő megy... - hangzik igen bizonytalanul a válasz.

- Egy kicsit gyorsabban, ha szabad kérnem!

- Én futok, te futsz, ő fut

Zongoraügy

Kovács nagy robajjal érkezik Zörgőék házához.

- Mit akar azzal a baltával, Kovács szomszéd? - kérdezi Zörgő.

- Megnézném azt a zongorát, amin az édes kicsi lánya éjjel-nappal játszani szokott!

Készült

- Tibi, te készültél?

- Igen, tanár úr!

- Akkor rajta!

- ...a legrosszabbra!

Légy ott

- Olyan csöndet akarok - mondja a tanító néni -, hogy meg lehessen hallani még a legyet is röptében. Egy darabig pissenés sem hallatszik, de aztán az egyik tanuló türelmetlenül megkérdezi:

- Tanító néni, mikor jön már az a légy?

A megfontolt válasz

- Tudod-e, miért hordanak a közlekedési rendőrök könyékig érő fehér mandzsettát? - kérdezi a tanító Imrét.

A gyerek töpreng egy kicsit, aztán szép szabályosan fogalmazni kezdi a feleletet:

- A közlekedési rendőröknek sokat kell mutogatniuk, ezért idővel megfájdul a karjuk, és hogy ne fájduljon meg a karjuk, jó előre bekötik.

Ismétlés a...

Új osztálytárs érkezik. A többiek megkérdezik tőle:

- Gabi, hogy van az, hogy te az iskolában mindig mindent tudsz?

- Ez egyszerű, már hogyan tudnék mindent, amikor tavaly is ugyanezt tanultam?!

Védekezés

- Béci, miért nevelsz mindig a padszomszédod hülye viccein? - kérdezi a tanár.

- Ha nem nevetnék, azt hinné, hogy nem értem, és újra elmesélné mindegyiket.

Ez már igaz!

- Borbála, ezen a héten már ötödször késel el az iskolából. Mit jelentsen ez?

- Bizonyára azt, tanárnő, hogy ma péntek van!

Tetszik... tetszik...

Móricka első napját töltötte az iskolában.

- Na, hogy tetszik az iskola? - kérdezik tőle a szülei délután.

- Tetszik, tetszik - mondja Móricka. - Csak az a baj, hogy az embernek el van rontva vele az egész délelőttje.

Szórakozás

Egy skót kisfiú pénzt kér a papájától.

- Minek neked a pénz? - kérdezi az apja.

- Moziba szeretnék menni.

- Hát még mit nem? - förmed rá a papa.

- Tegnap láttál egy autókarambolt, tegnapelőtt elvittelek egy hatemeletes ház égéséhez. Azt hiszed, az egész élet csupa szórakozásból áll?

Ebédnél

- Ne nyúlj át az asztalon az ételért, kisfiam, hiszen van nyelved.

- Van, de a karom hosszabb.

Dolgozat

A gyerekek dolgozatot írnak Látogatás a nagymamánál címmel.

A legrövidebb fogalmazást Peti írta. Íme: Nagymama nem volt otthon.

A Gion Nándor irodalmi pályázat díjkiosztóján

Augusztus utolsó szombatján került sor a Gion Nándor Szépirodalmi Pályázat díjkiosztására Szenttamáson.

Mivel az anyukám is részt vett a zsűri munkájában, alkalom volt bejutni erre a rendezvényre, amit a Gion Nándor Emlékház területén rendeztek meg. A szerve-

Paraczký László

Végel László író is gratulált a díjazottaknak

zők dr. Horváth Futó Hargita és Németh Dezső voltak. Ismert írók, politikusok, tanárok voltak jelen és persze a díjazottak. Jelen volt Végel László Kossuth-díjas író és dr. Káich Katalin professzor asszony.

Én is kedvet kaptam a novellák olvasására, ezért néhány rövidet elkértem anyutól és elolvastam. Az volt az érdekes, hogy ezek közül kettő bekerült a válogatásba.

A regénpályázat nyertesét, Móra Regina tanárnőt is ismerem korábbról. A Jó Pajtás Gyöngyhalász rovatában is szerepelt már..

**Zámbó Illés, 7. osztály,
József Attila iskola, Bácskertes**

Helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Mi látható a fotón? Két traktor, két hattyú, a nem éppen kék Duna, két csónak... És mi lehet a traktor mögött levő két hengerben? Egyáltalán miért várakoznak a traktorok a vízben? Tudjátok-e a helyes választ erre a két kérdésre, van-e legalább elképzelésetek? Ha igen, ne tétlenkedjétek, küldjétek be!

A helyes megfejtők közül egy személy könyvjutalomban részesül.

Várjuk ötleteiteket, magyarázataitokat a következő csütörtökig (szeptember 18-áig) levélcímünkön: Vojvode Mišića 1., 21 000 Novi Sad, vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címen.

Születésnapját ünnepelte a Neven gyermeklap

Talán sokan ismeritek a Neven gyermeklapot, mely jó ideje az egyetlen szerb nyelvű vajdasági gyereknapnak számít. A Jó Pajtáshoz hasonlóan igen nagy hagyományra tekint vissza.

Lapunk a 68. évfolyamát tapossa, míg szerb nyelvű rokona az egyik legöregebbnek számít a világon, mivel az első száma 1880-ban jelent meg. Az akkori Neven 1911-ig jelent meg, kezdeményezője pedig nem más, mint Jovan Jovanović Zmaj író és orvos volt. Hosszú szünet után a gyermekeknek szánt kisújságot 1979-ben Miroslav Antić élesztette fel, s immár ennek is 35 esztendeje.

A Neven havonta egyszer jelenik meg, 48 oldalas újság, pazar papíron, színes köntösben szórakoztatja-oktatja olvasóit.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com